

FFblaðið

BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Nr. 314

Hósdagur 25. mars 2004

12,-

Hevur fiskurin ongan góða?

Frágreiðing frá fundinum í Klaksvík um ráfiskurin hevur nakran góðan

Rækjunevndin farin til arbeiðis
Kann rækjuflostin bjargast? Nú verður arbeitt við málinum

Síða 11

Á súluveiðu á Súluskeri
Frásøgn frá súluveiðu á Hebridunum

Síða 18

Kann tað bera til:
Ríkisborgarar fyri vanbýti í mun til norðurlendingar?

Síða 2

Síða 20

Vitjan úr eystasta Russlandi:

Hvalaveiðan felags áhugamál

Í sambandi við NAMMCO-fundin var forvitnislig luttøka úr eystasta og norðasta Russlandi. Millum hesar var fyrrverandi limur í russisku Dumaini. Vit hittu teir.

Eingin fjølmiðlaetikkur

Rættarfatanin, sum var 10 minuttir frá at kosta møguliga ósekum manni í Texas høvdið. Er hon staðfest í Føroyum?

Síða 4

**Vit selja
DAEWOO
bátamotorar**
frá 70 hk til 1.000 hk

Umboð: Thorleif Samuelsen
Undir Gráasteini 68 · Tórshavn
Tlf: 31 77 13 · Fartlf: 28 31 38
E-mail: thorsam@post.olivant.fo

Lívið á Viðareiði fyri 70 árum síðani

Samrøða við Brynhild Absalonsen, sum m.a. greiðir frá, tá viðingar bestiltu úr Paris!

Síða 9

www.faroeyard.fo

SKIPASMIÐJAN

Tel: 471116

Fartel: 216270

poul@kjolbro.com

24/7 tænasta

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
idnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreassen · Varðagata 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Áheitan á landsstýrismenn:

Hjálpíð teimum, sum detta millum tveir stólar

Fiskimannafelagið hevur 17. mars 2004 sent so-ljóðandi bræv til Hans Paula Strøm, landsstýrismann í almannamálum og til Bjørn Kalsø, landsstýrismann fiskivinnu-málum:

Viðv. sjúkra- og inntøkutrygd hjá fólki við bústaði m.a. í Danmark Vit koma fleiri ferðir út fyri fólki, oftast føroyingum, sum arbeiða í Føroyum, men sum av eini ella

aðrari orsök hava formell-an bústað fyrst og fremst í Danmark, men eisini aðrastaðni.

Tey koma til Føroya at arbeiða og rinda í fleiri førum skatt í Føroyum. So gerast tey sjúk, men tá

kunnu tey ikki fáa dag-pening, tí kravið er sam-bært dagpeningalógini, at tey hava formellan bústað í Føroyum fyri at koma undir hesa skipan.

Tá vit høvdu eitt slíkt mál seinasta heyst, fingur

Tað skuldi ikki kunnað borið til, at menn, sum gjalda skatt í Føroyum, ikki skulu fáa somu sømdir sum aðrir borgarar. Men tað ber til!

vit at vita, at hóast hesa orðing kom viðkomandi undir dagpeningalógina vegna norðurlenska sosi-ala konventión. Seinni fingur vit tó upplýst, at viðkomandi kortini ikki fekk dagpening, tí polit-iska skipanin hevði ikki fingið upp í lag at seta konventiónina í gildi.

Hetta merkir, at her eru fólk, sum fullkomiliga detta millum tveir stólar við teimum óhepnu av-leiðingum, sum hetta kann føra við sær fyri tann einstaka.

Tað er sama støða við-víkjandi sjúkraviðbót og inntøkutrygd hjá fiski-monnum.

Hetta er serstakliga ein órímlig støða, tá talan er um fólk, sum rinda skatt til landskassan, men sum ikki fáa somu sømdir sum aðrir skattaborgarar. Tað er eisini greitt út frá lóg-arbroytingini í 1997, at ætlanin var at lóggeva so-leiðis, at bert tey, sum ikki rindaðu skatt í Føroyum, skuldu vera útilokað frá inntøkutrygd v.m.

Men sjálvt hjá fólki, sum t.d. vegna dupult-skattaavtalu ikki gjalda skatt til føroyska sam-felagið, er hetta ein óvirði-lig støða at seta tey í. Tey eru í hvussu við sínum ar-beiði við til at skapa eyka

virði til samfelagið og eiga at fáa somu sømdir sum onnur, tá á stendur.

Vit fara at heita á tykk-um um at fáa hetta kann-að og at fáa hetta í rætt-lag, helst við afturvirk-andi gildi, so ein nýggj skipan eisini kann koma at umfata tær sakir, vit vita um.

Her skal skoytast uppí, at fyri landskassan sum heild er hetta talan um smápengar.

Vit eru altíð tøkir at greiða nærri frá hesum máli/málum.

Vit eru nú komin eftir, at umrøddu konventión er galdandi millum Føroy-ar og hini norðanlondini, men ikki millum Føroyar og Danmark. Hetta er púra hópisleyst, og má skunda undir, at okkara myndugleikar fáa hetta mál greitt.

Skjótari internet?

inet BREIÐBAND

Nettarvæði	Nettarvæði	Nettarvæði	Nettarvæði	Nettarvæði
Lýgur	Surf, postur, chat og töl	Kr. 200,-	200k/120	Ókeypis
Nettarvæði	Surf, postur, chat, og töl	Kr. 400,-	400k/120	Ókeypis
Nettarvæði	Surf, postur, chat, og töl	Kr. 800,-	800k/120	Ókeypis

Nettarvæði er eftir skatt og skatt.

Bíleggjið nú og sparið kr. 750,-^{*)} í stovning

- Upp til 20 ferðir skjótari enn upprígt samband
- Meðugt fast samband
- Tætt og snar samband - ikki meðugt við eyka línu
- Fleiri upplýsingar á alnetinum

Ring 800050, vitja www.tele.fo ella efna telebúð og fá I-net Breiðband til júst tín tarv...

FØROYA TELE

Tíðindaskriv frá Maskinmeistarafelagnum:

Maskinmeistarafelagið havt aðalfund

Maskinmeistarafelagið hevði aðalfund leygardagin tann 13. mars.

Á skránni var m. a. nevndarval.

Fyri vali til nevndina stóðu Zacharias Zachariasen og Jóan Petur Patursson, ið ikki tók við afturvali.

Nývaldir í nevndina vóru Páll Hansen og Petur Egholm.

Sum tiltakslimir vóru valdir Zacharias Zachariasen og Jørgin Mørkøre.

Nevndin í Maskinmeistarafelagnum er nú soleiðis skipað:

Jógvan Nybo, Viðareiði er formaður
Páll Hansen, Tórshavn er næstformaður
Regin Olsen, Klaksvík, Petur Egholm, Tórshavn og Marner Olsen, Vestmanna eru nevndarlímur.

*) Skjótari er eftir skatt og skatt - nettarvæði er eftir skatt og skatt. Nettarvæði er eftir skatt og skatt. Nettarvæði er eftir skatt og skatt. Nettarvæði er eftir skatt og skatt.

BAADER på SPE 2004 i Bruxelles

BAADER udstiller i år mange spændende nyheder.

BAADER 988 trimmaskine for laks. Et innovativt maskinkoncept som giver en idé om hvad fremtiden kan bringe.

BAADER 988 er designet til at realisere automatisk trimning af laksefileter. En computer visualiserer hver enkelt filet via et kamera, og skæreværktøjerne præcisionstrimmer fileten efter de modtagne data. Behovet for trimmepersonale mindskes. Kapacitet og udbytte øges betragteligt grundet den meget hurtige og præcise trimning. Trimsnit kan defineres og lagres i computeren via et betjeningsvenligt finger-touch-panel. BAADER

988 kan indsættes i linie med BAADER 434 afnakkemaskine og BAADER 200 fileteringsmaskine. Dette er nøglen til effektiv produktion.

BAADER 541 Flækkesmaskine for saltfisk. Bearbejder råvaren til saltfisk fra slagtet og afnakket hvidfisk. BAADER 541 er først og fremmest karakteriseret ved høj kapacitet og et højt udbytte. Foruden dette, er maskinen let at justere, har mindre støjudvikling og mindre vedligeholdelse.

Maskinen er nu udstyret med et automatisk aggregat til fjernelse af nakkeblod. Denne nye funktion gør det muligt for kunden, at erstatte håndrensning og derved nedsætte personaleomkost-

ningerne. Grundet mindre menneskelig berøring af fisken og en blid maskinel behandling under lavtryk, vil fiskekødet ikke lide overlast, men bevare den høje kvalitet.

BAADER 600 Separatorbaby. Teknologien med fuldkommen separering af partikler fra ben, finner og skin fra fiskekød, er

udviklet af BAADER i Lübeck. BAADER 600 sætter en ny standard for båndseparatorer mht. produktkvalitet og effektivitet. Den nyeste – og samtidig mindste – BAADER separator, er netop kommet på markedet. BAADER 600 kombinerer den kendte BAADER teknologi – Baadering – med muligheden

at opnå optimal kvalitet, selv i mindre produktioner. Selvom maskinen er den mindste i 600-serien, så gemmer dens indre på samme avancerede teknologi som dens større søskende, og leverer derved den samme høje kvalitet. Maskinen er velegnet til firmaer med et lille produktionsbehov, nystart-

ede firmaer, steder med lidt plads, m.v. Trods den lave anskaffelsespris, får man en robust og transportabel maskine der samtidig er hurtig og let at betjene og rengøre.

På **stand 5233 i hal 4**, vil BAADER fremvise flere spændene ting, hvilket absolut gør den et besøg værd.

Klaksvíkar Sjúkrahús
FO-700 Klaksvík

Sjúkrarøktarfrøðingur Skurðgongin

Søkt verður eftir avloysara fyri sjúkrarøktarfrøðing í tíðarskeiðnum 1. juni 2004 til 15. august 2004.

Førleikakrøv:

- Prógv og góðkenning sum sjúkrarøktarfrøðingur.
- Neyðugt er við kunnleika innan økið.
- Góð samstarvsevni.

Setunartreytir:

Lønar- og setunartreytir samb. sáttmála millum Fíggjarmálastýrið og felagið Føroyskir sjúkrarøktarfrøðingar.

Nærri fæst at vita um starvið við at ringja til Helenu Klein Pætursdóttir, deildarleiðara tlf. 455463 lokal 409, teldupost: helena@ksh.hospital.fo ella Jonu Nielsen, fyrstøðukvinnu lokal 106, teldupost: jona@ksh.hospital.fo

Umsókn við avriti av prógvi, autorisation og møgulegum viðmælum skal sendast til:

Klaksvíkar Sjúkrahús
Umsjónarmaðurin
FO-700 Klaksvík

Umsóknarfreist 30. apríl 2004.

Klaksvíkar Sjúkrahús
FO-700 Klaksvík

Sjúkrarøktarfrøðingar og heilsuatstøðingar/ sjúkrahjálparar Deild A og M

Søkt verður eftir frítíðaravloysarum á seingjardeildunum A og M í tíðarskeiðnum 16. juni til 15. august.

Setunartreytir:

Lønar- og setunartreytir sambært sáttmála millum Fíggjarmálaráðið og avvarðandadi yrkisfelag.

Nærri fæst at vita um störvini við at ringja til Synnøvu Hansen, deildarsjúkrarøktarfrøðingur, deild M, telefon 455463 lokal 403 ella teldupost: synnova@ksh.fo, Annu Løwe Sørensen, deildarsjúkrarøktarfrøðingur, deild A, telefon 455463 lokal 519 ella teldupost: anna@ksh.hospital.fo, ella Jonu Nielsen, fyrstøðukvinnu, telefon 455463 lokal 106 ella teldupost: jona@ksh.hospital.fo

Umsókn saman við avriti av prógvi og autorisatión skal sendast til:

Klaksvíkar Sjúkrahús
Umsjónarmaðurin
FO-700 Klaksvík

Umsóknarfreist 26. apríl 2004.

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera bíliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
koplingar v.m.

For- og bakhjólsleiðir
og akslar

Og so hava vit tey
vælumtóktu "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

AGN

**sild
kúfiskur
makrelur
høgguslökkur**

hava dagligt samband um all landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

Aftaná fjølmiðlafestivalin:

Fjølmiðlaetikkur ikki nevndur

Fjølmiðlarnir høvdu festivaluttan at umrøða tað mest avgerandi fyri trúvirðið hjá fjølmiðlunum.

Fjølmiðlafestivalurin er farin væl og virðiliga aftur, og hann hevur eisini verið umrøddur nakað í teirra fjølmiðlum, sum luttóku.

Men henda umrøða er ikki øðrvísi enn ein kundi vænta, tá talan er um eina samkomu av "frelstum", sum eftir egnu meining ongantíð gera mistøk.

Orðið "fjølmiðlaetikkur" hevur ikki verið nevnt eftir tí, sum er komið fram.

Hóast "sjálvt" fjølmiðlarnir í Grønlandi hava gjørt felags reglur fyri etikk á økinum, so verður hesin spurningur ikki so frægt sum umrøddur av teimum eftir egnu metingum "røttu" fjølmiðlum í Føroyum.

Eitt gott útgangsstøði fyri einum orðaskifti um málið kundi annars verið almenna fráboðanin hjá útvarpsstjóranum um, at innsend politisk tíðindi verða ikki kannað fyri sannleikavirði, áðrenn tey verða borin víðari. Hetta prinsipp er annars væl kent í londum, sum vit helst ikki vilja sammeta

okkum við.

Tí skuldi hetta verið ein skakandi útsøgn hjá fremsta fjølmiðlinum í Føroyum. Men eftirsum allir lutakararnir á festivalinum hava sama prinsipp, so var jú eingin grund til taka tann spurningin upp!

Øll vita, at tað ongastaðni verður villleitt so nógv sum í politikki, ikki minst

í Føroyum. Tað eru nógv dømi um tað, og eisini at ikki bert ósannindi, men eisini manipulatióinir og hálvir sannleikar verða ókritiskt borin víðari sum tíðindi.

Annars er henda almenna útsøgnin hjá útvarpsstjóranum so nær uppá sum gjørligt eina vátan um, at politikkarar

stýra tíðindunum. Hetta mátti verið nakað at viðgjørt á einum "festivali".

"Skjót fyrst, spyr aftaná"

Í teirri grein, vit høvdu undan festivalinum, varð leikluturin hjá Løgtingsins Umboðsmanni í fjølmiðlamálum viðgjørdur, og skal henda viðgerð halda fram her.

Tað er greitt, at hansara viðgerð av einstøkum fjølmiðlamálum verður vegleiðandi fyri tíðindaflutningin generelt.

Her skal bert verða komið inn á ta "nýhugsan", sum Umboðsmaðurin leggur fyri dagin í tí máli, sum varð umrøtt í undanfarnu grein. Hetta snýr seg tilvildarlaga um, tá stóru fjølmiðlarnir boðaðu frá, at Stoltenberg hevði játtað at kanna innanhýsis hernaðarlig viðurskifti í danska ríkinum. Hesi tíðindi vóru skeiv og høvdu ongantíð gjørt tíðindini, um fjølmiðlarnir kannaðu tey.

Tær "rættleiðingar", sum komu seinni, vóru í hvussu er í stríð við tær pressu-etisku reglur, sum eru galdandi í øllum tí danska ríkinum, uttan Føroyum, og sum siga:

Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår. Berigtigelsen skal foretages i en sådan form, at læserne, lytterne eller seerne får klar mulighed for at blive opmærksom på berigtigelsen.

Nýhugsan hjá Umboðsmanninum Umboðsmaðurin hevur í síni viðgerð víst frá sær allar grundgevingar í hesum máli. Í síni niðurstøðuni sigur hann, at "einki grundarlag vera fyri hesi klaguni", hóast tað sum sagt er próvfast, at bornu tíðindi vóru skeiv, at røttu tíðindini komu ikki fram takkað veri (almennu) fjølmiðlunum og, og at "rættingin" ikki á nakran hátt leyk nevndu treytir fyri viðurkendum fjølmiðla-etikki.

Afturat hesum kemur, at tað er beinleiðis skeivleiki í frágreiðingini, sum hon kemur fram í ársfrágreiðingini hjá Umboðs-

Framhald á næstu síðu

Kanna ikki sannleikavirðið í politiskum tíðindaskrivum

Brot úr brævi frá útvarpsstjóranum til Løgtingsins Umboðsmann:

...vit senda hjálagt avrit av tíðindunum, sum hava verið í ÚF um luttøkuna hjá Thorvald Stoltenberg í kanningararbeiðinum hjá Norðuratlantsbólkinum á Fólkatíngi.

Talan er um fylgjandi tíðindi:
1. Fríggjadagin 15. mars kl. 18.30
2. Leygardagin 16. mars kl. 08.00
3. Sunnudagin 7. apríl kl. 14.00
4. Mánadagin 8. apríl kl. 20.00

Ad 1)
Tíðindini eru tikin úr einum tíðindaskrivi, sum NA bólkurin á Fólkatíngi sendi út.

Ad 2)
Tíðindini frá fríggjakvøldinum vóru tikin

upp aftur leygarmorgun í eini styttri versión.

Ad 3)
Tíðindini eru endurgivin úr Sosialinum og Portalinum.fo, sum Sosialurin rekur.

Ad 4)
Tíðindini eru endurgivin úr einum tíðindaskrivi og skjølum, sum NA bólkurin á Fólkatíngi sendi út.

Generelt:
Í hesum máli hevur ÚF endurgivið tíðindaskriv hjá einum tingbólki á Fólkatíngi. Vanligt er ikki at eftirkanna sannleikavirði í tíðindaskrivum, sum ein tingbólkur ella persónar í álitissstørvum lata frá sær, uttan so, at ein frammanundan hevur royndir við, at viðkomandi er óalítandi, ella at ann-

ar illgruni er um, at innihaldið ikki er í lagi.

Hetta er í stuttum ein frálík lýsing av tíðindapolitikkinum hjá útvarpsstjóranum og fyri tað hjá teimum stóru fjølmiðlunum.

Taka vit fyrst ad 1, so vita vit, at hesi tíðindini vóru skeiv. Hetta hevði kunnað verið staðfest við eini telefonsamrøðu. Men tá tað er politikkurin hjá útvarpinum ikki at kanna sannleikavirðið í politiskum tíðindum, verða tey borin, hóast talan var um sera ósannlík tíðindi, sum sambært útvarpsstjóranum júst skuldi merkt, at tey vóru kannað.

Verður so lopið til ad. 4, so vita vit, at hesi tíðindini eru ætlað at stuðla uppundir tey fyrr umrøddu tíðindini, og tískil er sannleikavirðið í teimum nakað tað sama sum í teimum fyrru. Hóast tað verða tey endurgivin, sum tey vóru "bíløgð".

Rættarfatanin hjá Umboðsmanninum

Umboðsmaðurin sigur í síni niðurstøðu: Eg havi kannað klaguna um tíðindaflutningin hjá Útvarpi Føroya, viðvíkjandi leiklutinum hjá Thorvaldi Stoltenberg í ætlaða kanningararbeiðinum hjá Norðuratlantsbólkinum, eins og tilfarið í málinum annars. Út frá hesum dugi eg ikki at siggja, at talan hevur verið um politiskt stýrd tíðindi í hesum máli.

Tað má í hesum sambandi leggjast til grund, at Útvarpið til fánýtis hevur roynt at seta seg í samband við Thorvald Stoltenberg fyri at fáa hansara viðmerkingar. Hvørt Útvarpið átti at havt gjørt meira fyri at lýsa hetta málið, haldi eg vera eina journalistiska meting. Hesa meting haldi eg meg ikki hava førleika til at gera.

Hetta er grundgevingin hjá Umboðsmanninum fyri blástemplingina av umrøddu tíðindum, og harvið av støðinum á føroyskum tíðindaflutningi.

Fyrst skal sigast, at meðan grundreglan fyri pressuetikk er, at tíðindini skulu kannast væl og virðiliga, áðrenn tey verða kunngjørd, so ger tað fyri Umboðsmannin ongan mun, um ofrið fyri móguliga skeivum tíðindini verður spurt áðrenn ella aftaná, at tíðindini verða borin.

Tann størri "nýhugsan" hjá Umboðsmanninum er tó, at henda grundgeving kann bert skiljast soleiðis, at tað er ábyrgdin hjá viðkomandi sjálvum, um tað verða borin skeiv tíðindi um hann. Vil hann ikki, ella ber tað honum ikki til at vísa skeivum tíðindum aftur, so er tað hansara ábyrgd og trupulleiki. Tann fjølmiðil, sum hevur borið skeivu tíðindini, gongur friur av ábyrgd.

Hetta mál hevur annars tað til felags við málið niðanfyri, at útvarpið, eins og hinir fjølmiðlarnir, lá inni við tilfari, sum lýsti hetta mál til fulnar.

Rættarstøðan í Texas

Tann beinleiðis orsøkin til hesa grein og hesa sammeting er ein grein í donskum bløðum um Delma Banks úr Texas, sum var 10 minuttir frá at verða avrættaður í 2003, tá Hægstirættur avlýsti avrættingina. Orsøkin var tann rættargongd, sum maðurin hevði fingið. Hon var í stríð við grundleggjandi rættarreglur, og gjørdi hetta dómin meira enn ivasaman. M.a. verður sagt í greinini:

Elendig retspleje

Disse afsløringer (av rættargongdini) fik en lokal dommer til at omstøde dødsstraffen, **men appeldomstolen fastslog, at det var Banks egen fejl, at alle beviser ikke var kommet frem under den første rets-**

Dødsstraffen var derfor korrekt og blev fastsat til eksekvering 12. marts 2003.

Nu fastslår Højesteret, at retssystemet ikke kan bygge på principper om, at anklagerne har ret til at skjule vigtige oplysninger, som forsvarerne så må lede efter.

Her verður, sum tað sæst, staðfest, at tað ikki skal vera ábyrgdin hjá tí ákærda at sannleikin í málinum kemur fram.

Tað positiva fyri umdømið hjá amerikonsku rættarskipanini er, at tað er staðfest av einum hægri rættarmyndgleika, at hetta ber altso ikki til.

Nú kann tað vera upp til lesaran at meta um í hvønn mun, tað er samanfall millum tær báðar rættarfatanirnar, sum greitt er frá.

Tað er í hvussu er tann munur, at í Texas kundi málið skjótast fyri ein hægri rætt.

Tað ber ikki til í Føroyum, tá talan um Umboðsmannin. Tí stendur hansara niðurstøða við við teimum avleiðingum, sum hetta má fáa fyri støðið hjá føroyska pressuni.

Delma Banks var 10 minuttir frá at verða avrættaður, tí ein dómstólur hevði lagt til grund, at tað var hansara egni feilur, at ikki øll prógv vóru komin fram undir rættarmálinum.

Hetta er nøkulunda sama sjónarmið, sum Løgtingsins Umboðsmaður leggur til grund fyri at fríkenna tann í hesi grein umrødda tíðindaflutning.

Tíbetur var í USA eitt hægri rættvísi, sum fekk undircent hesa "elendige retspleje", sum hon verður skýrd í donskum bløðum.

manninum fyri 2002. Tíðindi, sum sambært hesi frágreiðing skulu hava verið tikin úr heimasíðuni hjá útvarpinum, eru **ikki** í samsvar við heimasíðuna, men má vera uppruna-handritið til tíðindini. Hetta sigur í hvussu er nakað um nærlagnið hjá Umboðsmanninum. Annars váttað umrøddu heimasíðan, sum framvegis er til skjals, tann iva, sum kann vera um henda tíðinda-flutning.

Einasta grundgeving fyri hesi frikenning er, at *"tað má í hesum sambandi leggjast til grund, at útvarpið til fánýtis hevur roynt at seta seg í samband við Thorvald Stoltenberg fyri at fáa hansara viðmerkingar"*.

Ongan týdning um spurt verður áðrenn ella aftaná Júst hetta reisir tveir áhugaverdar spurningar. Sambært teimum pressu-etisku reglum, sum eru galdandi í øllum kongarikinum – uttan í Føroy-

um, skulu øll tíðindi eftirkannast, áðrenn tey verða borin.

Men í hesum førinum fer útvarpið ikki fyrr enn 8. apríl at kanna tíðindini, sum fyrstu ferð vóru borin 15. mars!

Fyri Umboðsmannin ger tað tískil ongan mun, um tíðindi verða kannað **áðrenn** ella **aftaná**, at tey verða borin. Hetta minnir ikki sørt um wild-west grundregluna: "Skyd først, spørg bagefter".

Tað er eitt sera áhugavert sjónarmið, sum stórt sæð má frítaka fjølmiðlarnar fyri ábyrgdina av, at **tá** tíðindini verða borin, skulu tey eisini vera álítandi.

Ábyrgdin hjá ákærda at vísa ákærum aftur Men tað sjónarmiðið, sum er enn meira "nýskapandi", er, at sambært Umboðsmannin er tað ábyrgdin hjá "ofrinum" fyri skeiv tíðindi, sum hann annars kann vera púra ósekur í, at fáa tey rættað. Fæst ikki fatur í viðkomandi, ella

hefur hann av eini ella aðrari orsök ikki hug at gera viðmerkingar, so er tað **hansara** ábyrgd, at tað møguliga verða borin skeiv tíðindi um hann sjálvan.

Í hesum førinum var málið púra greitt. Fjølmiðlarnir høvdu fingið brævaskiftið í málinum, sum var púra í samsvar við tað, sum Stoltenberg hevði greitt frá í Sosialinum frammanundan. Kanska hevur hann hildið málið vera so greitt, at tað var óneyðugt at kunna meira um tað.

Hesi sjónarmið hjá Umboðsmanninum eru so kollveltandi, at ein kundi ynskt sær at fingið tey meira útgreinað. Men tað hevur ikki borið til higartil.

Texas og Føroyar Men tað ber til at sammeta hesi sjónarmið við rættarfatan í øðrum samfeløgum.

Nú um dagarnar rendi eg meg fram á tíðindi í donskum bløðum um ein

deyðadóm í Texas, sum var blivin umstoyttur av Hægstarætti í USA, tí hesin kundi ikki góðtaka, at borgari varð revsaður, tí tað var hansara **egni** feilur, at prógv sum stuðlaðu honum, ikki komu fram undir rættarsakini.

Hóast talan er um tvey ymisk mál, so er prinsippið tað sama. Tað má metast at vera upplagt, at Hægstirættur hevur rætt. Tað má eisini vera upplagt, at sama prinsipp skuldi verið galdandi uttan mun til, um tað er ein

rættur ella ein fjølmiðil, sum "dømir".

Fyri eitt fólkaræði er tað sera týdningarmikið, at fjølmiðlar, sum hava skyldu at vera óheftir, eisini eru tað. Tí er tað eisini av týdningi, at tað skal kunna bera til at **skilja** niðurstøðuna hjá fremsta eftirlitinum hjá almnenu fjølmiðlunum. Tað gera vit ikki sum er.

Vit hava lagt hesa grein fyri Umboðsmannin fyri at fáa hann at útgreina sínar niðurstøður í fjølmiðlamálum.

Vit hava einki frætt aftur frá honum. Hetta váttað annars okkara meting av hansara virksemi, sum hon er komin fram her í blaðnum og í skjølum til árfrágreiðing FF's fyri 2003. Hon finst á :

www.fiskimannafelag.fo.

ó

HARASHIP
- Crew Management

**Kvalitet, engagement og nærvær
med udvikling og professionalisme i højsædet**

Tlf. +45 80 80 34 83
Fax +45 88 42 34 84
Mail info@haraship.dk

Åbningstider:
Hverdage: 09.00-17.00
Weekend: 12.00-15.00

Tekstforvalt:
24 timers service

Tíðindaskriv frá IRF:

Burturkast frá skipum

Í seinastuni hevur verið nakað av umrøðu um rusk og burturkast frá skipum. Greitt hevur verið frá um havumhvørvislógina og ásetingarnar í henni.

Heilt stutt ásetur lógin, at burturkast ikki má kastast fyri borð á føroyskum sjóki, og at móttøkustøðir verða skipaðar á havnaðkjum til burturkastið frá skipum. Afturat havumhvørvislógini eru eisini kunngerðir, sum skipa viðurskiptini viðvíkjandi spillolju og øðrum.

IRF og burturkast frá skipum Av tí at lógin ásetur, at móttøkustøðir verða skipaðar á havnalagnum, hevur mesta samskiptið verið millum havnirnar og IRF um hesi viðurskipti og minni millum skipini og IRF, tó undantikið spillolju.

Tað er ógvuliga ymiskt, hvat slag og hvussu nógv burturkast kann koma frá útróðrabátum og fiskiskipum, alt eftir um róð verður við snellu ella línu ella roynt verður við gørnum ella trolí. Harafturat koma farmaskip og ferðamanna-skip.

Burturkast frá matgerð Allir bátar og øll skip, sum eru burtur í meira enn eitt samdøgur, hava nakað av burturkasti, sum stavar frá matgerð, svarandi til ruskið frá húsarhaldum og matstovum. Meginparturin av hesum skal brennast, tó undantikið reint papp-ir og papp.

Útróðrabátar og línuskip Agnið, sum hesir skipabólkar brúka, er pakkað væl inn og ofta bæði í plast og papp. Plastið skal brennast, men pappið kann møguliga brúkast til endurnýtslu. Treytin er, at pappið er reint og turt og ikki er klætt við voks ella plasti.

Útróðrabátar í summum bygdum

brúka nógva goggu ávísar tíðir. Henda egningin fer tó sum oftast fram uppi á landi, og leivdirnar koma tí ikki sum burturkast um brúgvakantin. Knústu gogguhúsarnir verða samlaðir upp í bingjur og sendir á brennistøðina til brenningar. Onkur onnur loysn átti helst at verði brúkt her.

Gomul lína, gamlir endar av ymsum slag og stampar verða brendir.

Trolarar Trol eitt rættiliga samansett amboð, tá talan er um burturkast. Meginparturin av trolinum er net. IRF tekur ímóti trolneti uttan veir, flot, ketu ella annað til endurnýtslu. Trolveirur og PVC-flot skulu tyrvast. Rokkhopparar, trossar og tilíkt verður brent. Lemmar og annað jarn ella metal verður sent til endurnýtslu.

Garnaskip Hóast gørn er ein einfaldur reiðskapur, eru fleiri burturkastbólkar í einum garni. IRF tekur ímóti neti til endurnýtslu, treytað av at tað er uttan flotlínu og blýlínu. Flotlínan verður brend, meðan blýlínan er at rokna sum serliga dálkandi burturkast.

Elektronikkur Nútíðar skip hava nógva elektroniska útgerð umborð. Elektronisk tól eru sera samansett, tá talan er um burturkast. Tey verða tí handfarin fyri seg og send til góðkend hagreiðingarvirki til sundurtøku og skiljing.

Hvítvørur Hvítvørur, undantikið kuldaskáp og frystiboksir, verða viðgjørd sum jarn og metal og send til endurnýtslu.

Kuldaskáp og frystiboksir skulu hand-

Burturkast	Dømir
Burturkast, sum skal brennast	Matleivdir og leivdir frá matgerð, agnleivdir, plast, vátt og skitið papp, voks ella plast klætt papp, gomul lína, gamlir endar, stampar, rokkhopparar o.t.
Papp og pappír til endurnýtslu	Reint og turt papp og pappír, sum ikki er klætt við voks ella plasti.
Jarn og metal til endurnýtslu	Trollemmar, keta, aluminiumsskottir, motorar, elektromotorar, aðrir jarn- og metal lutir.
Net til endurnýtslu	Trolnet uttan grunn- og flot, ketu og veir, og garnanet uttan flotlínu og blýlínu.
Tól við freon o.t.	Kuldaskáp, frystiskáp, frystiútgerð.
Elektronikkur	Navigationútgærd, teldur, sjónvørp, útvørp, el-káplar o. t.
Burturkast til tyrving	PVC-flot, trolveirur.
Serliga dálkandi burturkast	Máling, loysingarevni, onnur kemikalíu, akkumulatorar, battarí, blýlína.
Spillolja	Spillolja, oljudálkað vatn.

Talva 1: Móttøkuskipan til burturkast frá skipum skal kunna taka ímóti og handfara sera nógv ymisk sløg av burturkasti.

farast fyri seg, av tí at tey innihalda ozonskaðilig gass.

Serliga dálkandi burturkast Allir bátar og øll skip hava spillolju, og nøgdin er sjálvandi tengd at støddini á motorinum. Harafturat kunnu vera stórar nøgdir av oljudálkaðum vatni. Flestu havnir hava tangar til móttøku av smærri nøgdum av spillolju. Størri nøgdir hava higartil sum oftast verið avgreiddar beinleiðis millum skip og IRF.

Eisini kunnu vera smærri nøgdir av øðrum serliga dálkandi burturkasti frá skipum, t.d. málingarleivdir, loysingar-evni, akkumulatorar og battarí.

Móttøkustøð Ein móttøkustøð á havnalagnum er í veruleikanum eitt virki ella ein partur

av virkseminum hjá eini havn, sum skal taka ímóti burturkasti frá skipum. Hesar móttøkustøðir skulu tí skipa seg sum onnur virki viðvíkjandi skiljing av burturkasti. IRF hevur eisini havt samskipti við ávísar havnir um hetta, og í onkrum førum eru munandi ábøtur gjørdar.

Sum eitt samandrag vísir talvan, hvat burturkast kann koma frá skipum, og hvussu hetta skal skiljast og verður viðgjørt. Av tí at munandi strangari krøv eru til skiljing av burturkasti nú enn fyri nøkrum árum síðani, og at ein munandi størri partur av burturkastinum eisini verður endurnýttur, er neyðugt, at burturkastið er skilt í væl avmarkaðar bólkar, áðrenn tað verður sent til IRF.

15. mars 2004

IRF

Öll skipanin kann gerast betri Uppgávan hjá Fiskamarknaðinum er rættiliga einföld, nevniliga at vera eitt millumlið millum keyparar og seljarar. Og hon skal vera eitt so effektivt millumlið sum gjørligt.

Tað er fyri at náa hesum, at arbeitt verður við umlegging av Fiskamarknaðinum, sum tað áður er greitt frá her í blaðnum.

Endamálið við hesi umlegging er, at partarnir í vinnuni skulu eiga og hava ábyrgdina av uppboðssøluni. Hetta kemur at merkja, at verandi Fiskamarknaður verður býttur

sundur í ein uppboðssølupart og eina landingarmiðstöð, sum so skal virka í kapping við aðrar landingarmiðstöðir.

Í nýggju uppboðssøluni kemur gamla partafelagið at eiga 50%, og Ráfiskakeypara- og Ráfiskaseljarafelagið koma at eiga 50%. Mett verður, at hetta fer at skapa meira dynamik í søluna. Hugs kotið er m.a. at fáa flest møgulegar seljarar og flest møgulegar keyparar. Hesir skuldu eisini vera útlendingar í báðum førum, men hetta krevur so broytingar í galdandi reglum.

Annars verður roknað

við, at tey viðurskifti, sum viðskiftafólkini hjá Fiskamarknaðinum hava fýlst á, fara at greiða seg við eini umlegging. Tað er nú lættari at greiða trupulleikar við broyting av skipanini enn at taka hvønn trupulleiki upp serstakt.

Ráfiskakeyparin Upprunaliga var ikki eydnast at fáa nakran ráfiskakeypara við í panelið. Hetta var ein stórusaknur, tí hesir umboða jú ein týðningarmiklan part av málinum.

Men Páll Gregersen frá Fiskavirkinum í Gøtu var

farin um fjørðin sum áhoyrari. Páll hevur greiðar hugsanir um hesi viðurskifti, so eftir kaffisteðgin kom hann í panelið.

Páll, sum annars eisini er næstformaður í Fiskamarknaðinum, helt, at hóast støðan í lötuni er vánalig, so eiga vit ikki at gloyma tað, sum hóast alt er gott. Og hetta er saltfiskurin og tann toskaprísur, hann gevur av sær. Hann vísti á, at vit fáa hægsta toskaprís "í verðini". Hann er í hvussu er nógv hægri enn í Íslandi og Noregi, sum hevur somu marknaðir sum vit.

Hetta er takkað veri, at vit fáa nógv hægri prís enn teir fyri saltfisk, og tað er í sær sjálvum ein góð reklama fyri føroyska flakavirki.

Við øðrum fiskasløgum, sum hýsu, upsa og brosmu er tað soleiðis, at her er støðan eins vánalig allastaðni. Men Páll heldur, at her mugu vit bert avreiða, har sum mest fæst fyri fiskin, og tað uttan mun til um tað er í Føroyum ella aðrastaðni. Tað einasta fyrivarni, hann hevur, er, at fiskurin eigur at vera støddarskildur, og at føroysk virki skulu hava møguleika at

bjóða. Kunnu tey ikki klára seg við útlendska kapping, gerst ikki við. So er bert at vóna, at tað verður betri eina aðru ferð.

Tað var fitt av orðaskifti um hesi og onnur viðurskifti. Men tá kl. gjørdist 22, og "Dúgván" fór sín seinasta túr, mátti fundurin enda.

Vit kunnu bert vóna, at orðaskiftið so ella so fer at halda áfram, so fiskimenn veruliga kunnu fáa "rættan" prís fyri tað, sum teir koma í land við.

Kann meira fáast burtur úr ósløgddum fiski?

Eitt evni, sum var frammi á fundinum í Klaksvík, sum er umrøddur aðrastaðni í blaðnum, er møguleikin fyri at fáa meira burturúr fiskinum við at kunna fáa nyttu burturúr innvølunum. Allar royndir vísa,

Fremsta fortreytin er, at tað gongur stutt tíð frá tí, at fiskurin er veiddur, og til hann er sløgður. Á fundinum hjá "Rubin" í Noregi í januar, sum vit hava umrøtt her í blaðnum, var hetta evni eisini uppi og vendi. Løgð varð fram ein frágreiðing um kanningar av, hvussu long tíð kundi ganga frá tí, fiskurin varð veiddur, og inn til hann mátti kryvjast. Hetta valdaðist umstøðurnar, men kundi vera upp til 48 tímar.

Hetta skuldi so givið góðan møguleika hjá útróðrarmonnum at avreitt stóran part ókruvdan. Hjá ísfiskaskipum kann so vera ein størri og minni partur, alt eftir hvussu langur túrurin er.

Næsti spurningur er so at fáa fiskin sløgðan skjótast gjørligt og so rationelt sum gjørligt. Her verða eisini royndir gjørdar í Noregi, og varð eisini greitt frá teimum á "Rubin"-stevnuni.

Men gjørdar eru royndarlinjur á nøkrum flakavirkjum, sum eru grundaðar á at kryvja og at skilja innvølin burturúr. Hetta er gjørt við hjálp av teldum, og hetta merkir, at veiðan frá fyra bátum kann hagreiðast í senn, uttan at bland kemur í. Tá liðugt er at kryvja, er vektaseðilin klárur, og hann vísur eisini, hvussu nógv av innvøli er frá hvørjum báti.

Fyribils roynist skipan-

in heilt væl. Arbeiðið gongur skjótarari og tessvegna bíligari enn annars. Góðskan á fiskinum verður eisini betri orsakað av handfaringini av fiskinum. Hvussu nógv hetta merkir í peningi verður uppgjørt, tá royndartíðin er av.

Arbeitt verður við at menna skipanina, so virking av innvølum og slógvi skal vera ein beinleiðis partur av virkisliðnum.

Tey, sum hava áhuga fyri at vita meira, kunnu fara inn á heimasíðuna: www.rubin.no

Royndir í Noregi at kryvja fiskin á landi:

Niðurstøða

Forsøkene gir grunnlag for følgende konklusjon-er med hensyn til å anbefale hvorvidt torsk og sei kan landes usløyd for senere sløyning i effektive sløyelinjer på land:

- Generelt bør torsk kunne landes usløyd og sløyas på land innen 12 timer etter fangst uten at dette forringer kvaliteten på fisken eller biproduktene. Ved lengre lagringstid usløyd enn dette var resultatene ulike fra forsøk til forsøk.
- Gytemoden vinterskrei med lite mageinnhold og bør uten stor risiko kunne landes rund og sløyas på land inn til to døgn (48 timer) etter

fangst, forutsatt at fisken blir kjølt.

- Åtesprengt "loddetorsk" i Finnmark egnet seg dårligere for lagring usløyd både med hensyn til kvalitet på fisken og på biproduktene. Særlig garnfisk fikk under lagring usløyd betydelige tæringskader i buken. Åtesprengt "sildetorsk" i Svolvær utviklet dårlig lukt i buken under lagring usløyd. Fare for avvikende lukt og buktæring tilsier at åtesprengt torsk helst bør sløyas ombord, eller senest 12 timer etter fangst hvis den landes usløyd.
- Garnfangster egnet seg generelt dårligere for landing usløyd enn krokfanget fisk (juksa og line). En sannsynlig årsak til dette kan være høyere frekvens av sjødød og skadet fisk i garnfangstene enn i fangster tatt på andre redskaper. Det er en absolutt betingelse at fisk som skal landes usløyd er levende når den kommer om bord.
- Sei som inneholdt mye åte (sild) egnet seg dårlig for ilandføring usløyd. Sei med mindre åte kom godt ut med hensyn til kvalitet på fisk og biprodukter ved sløyning før 12 timer, og noe dårligere etter 24 og 48 timer. Sannsynligvis er gytemoden sei i vintersesongen, som

torsk, bedre egnet for landing usløyd men i våre forsøk hadde vi ingen slike prøver.

Kvalitet på biproduktene når fisken ble landet usløyd:

- Inntil 48 timer etter fangst var kvaliteten på lever, gonader og mage/tarm bedre ved uttak fra usløyd fisk, enn kontrollprøver som hadde ligget kjølt i poser på is etter første sløyning. Lever som fikk ligge intakt i buken på usløyd fisk var mindre harsk enn tilsvarende prøver lagret på is etter sløyning, allerede etter to døgn.
- Kvaliteten på lever, gonader og mage/tarm ble gradvis dårligere og så ved lagring usløyd, men også ved sløyning 48 timer etter fangst var kvaliteten akseptabel. Unntakene fra regelen var garnfangstene av åtesprengt "loddetorsk" i april og "sildetorsk" i november. I disse fangstene luktet lever og slog dårlig allerede ved sløyning 12 timer etter fangst og surt ved sløyning etter 24 og 48 timer.
- Kvaliteten på biprodukter fra usløyd juksa-fanget sei i september var god, men det var tendens til sur lukt ved sløyning etter 48 timer. Kontrollprøvene som ble oppbevart i poser

på is etter sløyning var imidlertid ennå dårligere. Biproduktene fra snurrevadfangeren sei i oktober hadde god kvalitet ved sløyning 12 timer etter fangst. Ved sløyning 24 og 48 timer etter fangst var kvaliteten noe redusert.

- Kvaliteten på lever og mage/tarm fra overstått garnfanget "sildesei" i november var dårlig al-

lerede ved første sløyning før 12 timer etter fangst. Ved lengre lagringstid usløyd fikk innvollene en sur, råttelukt. Kontrollprøvene var imidlertid ennå dårligere enn lever og slog fra usløyd fisk.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

Tann 7. mars vóru minus 18,8 stig og væl av vindi. Hann er norðan í ættini – ein kaldur sunnudagur við nógvum ístoku. Mars mánaður kann vera óútrókniligur, tá tað ræður um kulda.

"Lómur" kom inn hendan dagin. Teir høvdu gott 80 tons av ísaðum rækjur, og teir roknaðu við at loysa frá landi aftur dagin eftir.

8. mars: –21,8 stig og landnryðingur. "Sattuaq II" kom inn at landa krabbar. Teir hava bert kunnað roynt í tveir dagar vegna veður, men hava knapt 18 tons inni. Teir hava drigið gott og væl 1.000 teinar, so tað gevur

"Lómur", júst afturkomin av seinasta túri.

umleið 15 kg pr. tein. "Louisa L" fór nýggjan túr hendan dagin.

Tann 11. mars vóru minus 14,1 stig og eitt lot norðan. "Grønlandsposten" skrivaði, at ein norskur trolari var tikin í Eyst-

urgrønlandi við ólógligum trolposu, og teir hava givið ov lítið upp av fonginum. Trolarin fekk eina bót uppá kr. 80.000, og trolposarnar tók verjuskipið við sær. Fongurin bleiv eisini konfiskeraður, men har hevði verjuskipið ein trupulleika, við tað at teir høvdu ikki nóg mikið av frystiplássi umborð, so trolarin mátti keypa rækjurnar í síni

egnu last fyri eina upphædd uppá kr. 105.000. Tað var "Veðrurin", sum tók trolaran tann 4. mars. Hetta er annar trolarin, sum tikin er í Eysturgrønlandi í ár. Í fjør vóru fyra líknandi tilburðir við ólógligum trolarum.

Á Grækarismessu vóru –18,5 stig og útnyrðingur norðan í ættini við væl av vindi og nógvum ístoku. "Lómur" kom inn seinna partin. Teir høvdu brotið túr av, tí teir høvdu nakrar smávegis trupulleikar, sum skulu loysast. Teir hava gott 40 tons inni.

15. mars vóru –18,5 stig og landnryðingur í ættini. Krabbaskipini, sum eg plagi at nevna í blaðnum, eru sunnanfyri, men har hevur ikki viðrað, so tey eru bæði í Nuuk í lýtuni og umvæla smáskadar.

Tann 16. mars: –12,5 stig og stilli inni á, men norðan úti á. "Nanok Trawl" kom inn at landa hendan dagin. Teir høvdu fulla last eftir at hava verið úti í triggjar vikur. Í Nuuk hevur lossingarfólkið nóg mikið um hendurnar, tí teir triggir rækjutrolararnir, sum Royal Greenland eigur, landaðu hesa vikuna. "Kiliutaq" landaði 15. mars, 16. mars landaði "Tarsermiut" og "Akamalik" skuldi landa tann 18. mars. "Akamalik" hevði 600 tons inni, og hetta var triði túrurin hjá teimum í hesum umfari við hesari manningini. Teir byrjaður hetta tørnið tann 6. januar. Tað segðist, at tveir aðrir trolarar eisini skuldu landa í Nuuk ta vikuna.

Tann 19. mars vóru minus 20,5 stig og lot av eystri. Dagin fyri var kaldasti

dagurin á vetrinum – nevnliga minus 23,8 stig og vindur av útnyrðingi norðan og nógv ístoka. "Lómur" kom inn at landa um 70 tons. Teir roknaðu við at sleppa út aftur kvøldið eftir, men teir hava havt trupulleikar av ístorninum á verksmiðjunum, so tað má bíðast eftir ísi.

Vestisurin var heilt inn ímóti Qrasitoyggjunum eina tíð, men tað lotið, sum hevur verið nú, hevur flutt ísina nakað út aftur, men tað er eingin ísur inni við land her í Sisimiut-økinum í skrivandi stund.

LANDSVERKFRØÐINGURIN

Verkfrøðingur

Søkt verður eftir verkfrøðingi e.l. til havnadeildina hjá stovninum. Havnadeildin hevur ábyrgdina av málum viðvíkjandi havnum og lendingum, fysiskari planlegging á sjónum, geofysiskum, hydrografiskum og meteorologiskum málum og øðrum.

Arbeðsuppgávur

Uppgávur, sum viðkomandi í høvuðsheitum kann rokna við at skula røkja, eru hesar:

- Hevur hald og rakstur av havnum og lendingum um hendi
- Fysisk planlegging á sjónum
- Programmeringar, forkanningar og prosjektgransking
- Fakeftirlit við verkætlanum og
- Myndugleikaumboðan

Førleikakrøv

Sóknast verður eftir verkfrøðingi ella líknandi - helst við royndum innan nøkur av omanfyri nevndu virkisøkjum. Harafturat kundu vit hugsað okkum, at umsøkjari hevur edv kunnleika viðv. perl scripting, dátugrunni, dynamiskari heimasíðu og hagfrøðiligari dátuviðgerð. Umsøkjari skal hava góð samstarvsevni, skal duga at skipa sítt arbeiðsøki og kann geva sítt íkast til menning av arbeiðsplássinum og vera førur fyri at arbeiða sjálvstøðugt.

Setanarviðurskifti

Løn og setanartreytir annars verða sambært sáttmála millum Figgjarmálaráðið og Føroya Verkfrøðingafelag.

Umsóknir

Umsóknir við prógvum, møguligum ummælum og lívsgongdarlýsing (cv) verða at senda til Landsverkfrøðingin, Postboks 78, 110 Tórshavn, og skulu verða skrivstovuni í hendi í seinasta lagi 1. apríl 2004. Brævbjálvin eigur at merkjast "Verkfrøðingur til havnadeildina". Allar umsóknir verða viðgjørðar í trúnaði.

Nærri upplýsingar um starvið kunnu fáast frá Ewaldi Kjølbro á tel. 31 13 33, lokal 316, (e-postur: ewald@lv.fo) ella fartel. 540 861.

Hvør kennir hesar?

Hendan myndin er tikin á molanum í Havn, og av tí at teir eru so fámentir, er hetta kanska ein manning, sum sigldi til marknað við ísfiski undir krígnum.

Um onkur kann siga okkum frá, hvørjir hesir eru, høvdu vit fegin viljað frætt.

FF-blaðið www.fiskimannafelag.fo
Gerst haldari fyri einans 50 krónur um ársfjórðingin

Samrøða við Brynhild Absalonsen, 1. partur:

Lívið á Viðareiði
fyri 70 árum síðaniAt taka úr
blaðnumSíðurnar 9,
10, 15 og 16

Vit hava hitt ta 87 ára gomlu Brynhild Absalonsen, sum er ættað av Viðareiði. Brynhild minnst væl til og dugur væl at siga frá. Í tveimum bløðum fer hon at greiða frá sínum lívi. Fyrri parturin er um lívið sum smágenta og ung, meðan seinni parturin er um, tá hon giftist við Stefan og seinni flutti til Klaksvíkar.

Brynhild er fødd og upp-
vaksin á Viðareiði. Mamm-
an æt Sára og var ættað av
Skælingi, og pápin var
Olaf, hann var ættaður av
Viðareiði. Pápi hansara,

sum var lærari, var úr
Funningsfirði, og mamma
hansara var úr Katrinar-
stovu í Funningi, so Bryn-
hild hevur ongar røtur á
Viðareiði.

Um skúlan greiðir J.
Símun Hansen annars frá,
at í 1835 varð byrjað við
at undirvísa børnum. Men
lønin var so lítil, at eingin
fekst til hetta arbeiði.

1879 kemur skúlin í fasta
legu eftir at hava ligið á
láni síðan 1852. Fram til
hesa tíð var altíð onkur,
sum royndi at læra børn-
ini at lesa. Men í 1879
kom Heini Joensen til
Viðareiðis at vera lærari.
Hann undirvísti eisini í
Hvannasundi og Norð-
depli. Skúli og hús til lær-
aran vórðu bygd í 1885 á
Viðareiði, men áðrenn tað
undirvísti hann heima hjá
sær sjálvum. Heini giftist í
1882 við Onnu Malenu
Joensen úr Funningi. Børnini
hjá teimum vóru
Alexander (Enniberg),
Olaf, Julia, Victorinus, So-
fia, Martin og Marianna.

Brynhild greiðir frá, at
mamma hennara átti eina
systur, sum æt Anna, ið var
fýra ár eldri enn hon. Hon
kom sum ung til Viðar-
eiðis at vera arbeiðskona
hjá einum, Dánjal Jákup
Petersen, sum var ættaður
av Miðgerði í Kollafirði.
Anna bleiv verandi á
Viðareiði og giftist har.

Torvskurður var eitt av teimum arbeiðum, sum vendi aftur á hvørjum ári. Her eru lærarin Poul Enok Hansen, Heini, beiggi Brynhild, og Olaf, pápi Brynhild, farnir at skera inni í Dølum.

Fleygatíðin var ikki minst strævin hjá konufólki, sum skuldi gera fuglin til. Frá vinstu: Hilda avkvistar, Greta royrtir við knívi, Kristina royrtir og Anna kryvur. Demme hyggur at.

Frásøgnin hjá Brynhild Absalonsen
heldur áfram í komandi blaðið.

Mamma kom so norð til
hennara.

Brynhild er fødd í 1916.
Tey vóru seks systkin,
tríggir beiggjar og tríggjar
systrar. Tveir beiggjar vóru
eldri, Halldór og Arni. Arni
doyði av lungnabruna í
Keypmannahavn bert 22
ára gamal. Halldór er enn
á lívi og fyllir 92 í ár. Trý
systkin vóru yngri enn
Brynhild: Herborg, Sol-
veig og Heini.

Burtur um summarið
og heima um veturin.
– Pápi var fiskimaður. Í
1926 var hann bestimaður
við einum skipi, sum
kallaðist "Kristianna". Tá
fór Halldór til skips 14 ára
gamal við honum. Lamba
Kristian, Kristian á Kinn,
var skipari. Pápi og Hall-
dór vóru við har í tvey ár,
og tá fóru teir við "Svín-
oynni". Í 1929 var pápi
niðri í Frankaríki eftir
"Liljuni", og hann var við
henni eina tíð.

– Menninir vóru burtur
um summarið og heima
um veturin. Hetta var ein
föst rutina við tí. Tá várið
kom, var nógv at gera við
at gera skipsmenninar til.
Tá teir vóru farnir, var
ógvuliga tómlegt í bygd-
ini. Av mannfólki vóru
mest smádreingir og
gamli menn eftir. Tá pápi
var burtur, høvdu beiggj-

arnir hjá mær nógv at
gera heima. Tá menninir
komu heim um summar-
ið, var nógv teir skuldu
fáa frá hondini. Torvið
skuldi skerast, og eplini
fáast í jørðina. Børnini
plagdu at saka veltuna,
áðrenn teir komu. So var
farið avstað aftur á Eystur-
landið og til Grønlands.

– Torv varð skorið inni í
Dølum. Hjá børnum vísti
hetta seg at vera langt at
ganga, men tað, sum eg
minnst, var vegur, so tað
var gott at ganga.

– Tá menninir fóru av-
stað, mátti alt gerast uppá
teir. Troyggjur og undir-
klæði skuldu bindast, buks-
ur máttu seymast, men
tilfarið til tær bleiv keypt.
Skjúrur vórðu eisini seym-
aðar. Onkur hevði bindi-
maskinu, so tað lætti nógv
um. Men tað skuldu nógv
pør av vøttum til. Eg var
lítill, tá eg byrjaði at binda
skipsvøttir. Sjálvt olju-
klæðini vórðu gjørd heima.
Pápi vildi hava oljudansar-
nar seymaðar úr tunnum
stóti, tí tað var nógv liði-
ligari at vera í. So ferniser-
aði hann teir sjálvur.

– Dýnur máttu eisini
gerast. Á Viðareiði kom
nógvur fuglur upp á land,
og fjøðurin var høgt í
metum tá. Í dag verður
hon koyrd burtur. Tað var
serliga lundafjøður, sum

Framhald á næstu síðu

var góð til dýnur. Tey vildu ikki blanda lunda-fjøður saman við lomviga-fjøður.

– Tá menn komu heim um summarið skuldi riggaast til aftur, og nú skuldu skipsklæðini vaskast. Tað var jú ikki vaskimaskina. Steðgurin heima var ofta stuttur, og bar illa á við terra, kundi tað vera nokkso nógv stríð at fáa klæðini turr, til teir fóru avstað aftur.

– Viðareiði er brimpláss. Tað kom fyri, tá teir komu og fóru, at tað var ikki lendandi á Helluni, har vanliga var komið á land. Tá høvdu teir eitt lendingarpláss millum Hvannasund og Viðareiði, sum teir kallaðu undir Leiti. So máttu teir til gongu inn hagar fyri at sleppa av oynni, og tá máttu teir biðja fólk um at bera viðførið. Tað var ofta illsligt veður, tá teir fóru avstað. Eg minnst, at teir plagdu at hava ein oljudans, sum teir plagdu at seta niður í klæðsekk-in, og so koyrdu teir dýnuna í hendan oljudansin fyri at hon skuldi ikki blíva vát av sjóroki, um tað var ringt veður.

– Tá menninir vóru heima um veturin, plagdu teir at velta og fáa torvið til hús. Teir høvdu hondvognar, sum teir plagdu at koyra tað á. Aðrir brúktu hestavogn. Teir plagdu at fylla torv uppí sekkir og so plagdu teir at biðja hendan, sum hevði hestavogn, fara eftir tí, og man betalti eitt sindur fyri tað.

– Grúgvu minnst eg einki til. Komfýrur var í øllum húsum, og tað var bert brúkt torv til brenni. Tað er ikki fyrr enn í síðstu tíðini hjá mær á Viðareiði, at onkur brúkti kol. Vit fluttu í 1948 til Klaksvíkar.

– Vit høvdu kúgv, og pápi velti trøðna, sum vit búðu á. Tað mundi næstan vera hvørt hús, sum hevði kúgv. Tá hoyggingin var fyri, vóru menninir burtur, so hetta máttu konur og børn klára. Tað vóru onkrir menn, sum kundu sláa, og teir høvdu nógv at gera. Tað var stævið arbeiði eisini. Nú skal tað vera javnstøða við øllum, men tá var nakað, sum tey kallaðu mannfólkarbeiði. Eg visti einki um, at konufólk plagdu at sláa.

At ganga til neyta – Tað varð gingið til neyta á Viðareiði. Mamma var ofta sjúk, og eg plagdi at fara við fyri at bera spannina. Eg var eisini lítil, tá eg dugdi at mjólka. Tað varð farið til neyta tvær ferðir um dagin, morgun og

Skúlaborn á Viðareiði um 1925. Fremsta rekkja frá v. til h.: 1) Mona Sørensen, 2) Kristina Thomassen, 3) Hanna Jacobsen, 4) Sigga Lydersen, 5) Rikka Jacobsen, 6) Poul Enok við Maritu og Áslu, 7) Elisabeth Simonsen, 8) Sunnuva Sørensen, 9) Margretha Olsen, 10) Mina Petersen, 11) Fía Justesen, 12) Margreta Olsen, 13) Hilda Justesen. Aftari í raðfylgju frá v. til h.: 1) Sigrid Joensen, 2) Kristina

Justesen, 3) Napoleon Justesen. Beint aftanfyri: 4) Olevina Sørensen, 5) Elisabeth Olsen, 6) Aksal Joensen, 7) Brinhild Joensen, 8) Jóan Mikkelsen, 9) Óli Sørensen, 10) Hans Jacob Mikkelsen, 11) Kristian Hansen, tann fremri, 12) Mikal Thomsen, 13) Joen Hendrik Heinesen, 14) Kristian Danial Nybo, 15) Jóan Markus Hansen, 16) Hanus Sørensen, 17) Arne Joensen, 18) Kristina Viderø.

Brynhild er nr. 7 og beiggi hennara Arne nr. 17. Poul Enok var góður lærari, og tað suttliga er, at Brynhild og Óli Jacobsen hava havt sama lærari í føroyskum, tí í 1946 flutti Poul Enok aftur til Gøtu, har hann var lærari, til hann legði frá sær. Hann var ein av stovnarunum av Føroya Fiskimannafelag

kvöld. Tá kúgvín var slept, plagdu vit at keypa ein dropa av mjólk, men tað var ikki nógv, tí tað vóru ikki nógvir pengar. Vit gleddu okkum nógv til, at kúgvín kálvaði. Altíð dámdi mær so væl ketilost.

– Var mjørki, kundi vera ringt at finna neytini. Neytini gingu í Ónagerðshaganum, og vit plagdu at spyrja fólk, sum vit

møttu, um tey høvdu sæð nakað til neytini. Altíð funnu vit tey, men eg minnst serliga ein morgunin, tá vit leitaðu leingi. Tað var ikki tí, henda dagin var ikki mjørki. Hetta var ein jóansøkumorgun við sólskini. Vit vistu, at tey skuldu verið inni í Dølum, men tá vit komu inn hagar, vóru eingi neyt at síggja. So gingu vit

heimaftur, líka heim á Vál, men eingi neyt vóru at síggja. So allan vegin inn aftur í Dalar, men sóu tey ongastaðni. Tá helt ein seg síggja í ryggini á eini kúgv langt nirði við ána. Tá lógu tey í einum gili við Dalá. Tey hava helst liggið á bóli, fyrru ferð við vóru inni í Dølum. Vit flentu at hesum, at tey hevði verið undarligt at

grísa ein so vakran sólskinsdag.

– Tað kundi vera ógvuliga ótýdligt at ganga til neyta. Eg minnst ein slíkan dag. Tá lógu neytini undir Fossunum, tí har er so veðurgott. Tað var av mesta áarføri. Ein neytakona mundi farið við streyminum, tá vit skuldu um ána.

– Neytini kundu flyta seg langt frá morgni til kvølds. Men tað nógva av gongdini hjá okkum var eftir vegnum, so tað var ikki so tungt. Onkuntíð lógu tey tó omanfyri Tvørhalsar. Har er tungt at koma niðan.

Arbeiði á vetri

– Inntøkukeldan um veturin var útróður. Tað er fyri mær, sum tað var nógv virksema í Eiðsvík. Hetta er tann eystara lendingin, har sum teir plagdu at rógva út. Har vóru trý fiskahús, men eg minnst bert tvey av teimum at vera brúkt.

– Tá vóru viðurskiftini í Eiðsvík heilt øðrvísi enn í dag, nú rættilig lending er gjørd. Høvdu teir fiskað nakað, var tað nógv stríð hjá útróðrarmonnunum at fáa fiskin niðan í fiskahúsið. Eg plagdi at fara eystur við drekka til pápa, tá teir komu aftur.

– Lutherus var fastur flekjari í fiskahúsinum hjá handlinum á Brekkumørk. Tá teir komu aftur av útróðri, fór hann at flekja. Múlamenn plagdu at koma til Viðareiðis at avreiða. Men teir avreiddu sjálvandi vestanfyri á Bakkanum. Har hevði Tróndur Fuglø eitt fiskahús. Hann plagdi at turka fisk á Helluni. Hann

turkaði fyri Jens Klæmint. Í Eiðsvík var fiskastykki.

– Tað stóra fiskahúsið í Eiðsvík hoyrði til handilin á Brekkumørk. Eg minnst, at í hesum húsi vóru so tjúkkir grótveggir. Tey plagdu at snakka um tað, at tað var so gott grót í teimum veggjunum har. Eg haldi, at tað hevur verið bygt, tá úthandilin var. Handilin á Brekkumørk var upprunaliga ein úthandil, men tað eg minnst, var tað Michael Matras, sum hevði handilin. Fyri mína tíð hevði ein úr Havn, sum tey kallaðu Andreas á Brekkumørk, rikið handilin. Konan var eisini úr Havn, tey kallaðu hana Elsa á Brekkumørk. Nyholm Debes var sonur teirra.

Postsamband og samskipti

– Alt tað eg minnst, sigldi postbátur millum Klaksvík og Viðareiði. Hetta var "Immanuel", sum var ein motorbátur hjá Olaf á Stongunum. Tá eg var smágenta, sigldi hann tvær ferðir um vikuna, týsdag og fríggjadag, men seinni fór hann at sigla trýggjar ferðir, mánadag, mikudag og fríggjadag. Hann kom úr Klaksvík fyrst til Viðareiðis, so inn í Hvannasund, og síðani til Svínøyar og Fugloyar, og so kom hann aftur til Viðareiðis og síðan til Klaksvíkar. Men onkuntíð, tá líkindi ikki vóru at fara fyri Múlan, plagdi hann at fara suður fyri, t.e. suður um Borðoyinna og norður gjøgnum Leirvíksfjørð. Hetta er ein langur túrur.

– Siglitúrurin millum Viðareiði og Klaksvík er annars ein vakur túrur í góðum veðri.

– Til Klaksvíkar varð oftast bert farið, tá ørindi vóru. Tað kostaði eina krónu fyri børn hvønn vegin og kr. 2 fyri vaksin. Tað var so lítið av peningi, so tað bleiv ikki nógv ferðast bara til stuttleika.

– Eg minnst einaferð til, at tað var liggjandi illveður leingi, og eingin vøra kom upp á land. Teir fingi okkurt upp á land undir Leiti og inni í Sundi eisini. Vit kundu bestilla ein mjølsekk úr Klaksvík og kundu fáa hann upp á land undir Leiti, og so varð hann borin út til Viðareiðis. Men so manglaði petroleum. Hon plagdi at koma í tunnum, og tað bar ikki til at lossa petroleum í ringum líkindum. So minnst eg ein morgun, at pápi fór inn í Sund at keypa petroleum. Hann setti ein stóran

Hetta var sambandið til Klaksvíkar. Í eini 42 ár sigldi "Immanuel" við posti og frakt millum oyggjarnar eystan fyri Múla og Klaksvík. Hendinga dagar var tað so kyrt, at teir kundu leggja at.

Húsini hjá Heina, abba Brynhild, tv. Her helt hann eisini skúla tey fyrstu árin.

Rækjunevndin er farin til arbeiðis

Spurningurin um støðuna hjá rækjuflotanum hevur spøkt nú í langa tíð. Spurningurin hevur verið at fáa kannað, um nakað kann gerast, áðrenn tey seinastu skipini fara.

Frá vinstri: Sjúrður Heinesen, Ole Nielsen, Símun Joensen, Óli Jacobsen, Jørmann Petersen, Petur H. Jacobsen, Hans J. Mikkelsen og Finnbjørn Zachariassen.

FF hevur – eins og onnur feløg í vinnuni – heitt á myndugleikarnar um at taka stig til at varðveita hendan partin av flotanum.

Tað skal sigast, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Johan Dahl, gjørdi skjótt av. Hann tók avgerð um at seta eina nevnd at viðgera støðuna hjá rækjuvinnuni við hesum arbeiðssetningi:

- at útgreina verandi støðu hjá rækjuvinnuni.
- at meta um framtíðar veiði- og marknaðarviðurskipti.
- at koma við uppskoti til eina loysn.

Nevndin var ikki byrjað at virka, tá Johan mátti leggja frá sær. Men eftirmaðurin hjá honum, Bjørn Kallsø, hevur avgjørt, at nevndin skal fara undir sítt virksemi.

Í nevndini eru: Finnbjørn Zachariassen frá grannskoðarafyrirkuni KPMG, Ole Nielsen frá Rasmussen & Weihe. Síðan eru umboð frá vinnuni, og tey eru Petur H.

Jacobsen frá Reiðarafelagnum, Óli Jacobsen frá Fiskimannafelagnum, Sjúrður Heinesen frá Maskinmeistarafelagnum og Eyðstein Djurhuus frá Skipara- og Navigatørfelagnum og sum solumaður Hans Jacob Mikkelsen. Formaður í nevndini er Jørmann Petersen, og skrivari er Símun Joensen. Hesir báðir starvast Fiskimálaráðnum.

Fyrsti fundur var týsdagin í seinastu viku. Her varð avrátt at fara undir at fáa til vega tilfar, sum lýsir støðuna hjá rækjuflotanum. Síðan verður uppgávan at viðgera hetta tilfar fyri at kunna gera eina niðurstøðu.

Miðað verður ímóti, at nevndin verður liðug við arbeiðið innan ein mánaða frá tí, hon byrjaði at virka.

Vit kunnu so bert vóna, at tað úrslit kemur burtúr, at vit kunnu varðveita í hvussu er tað, sum er eftir av flotanum.

WWW.SMYRIL-LINE.COM

púra vitaleyst... Summartilboð

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika í Danland-ibúð

Danland úr 7.950,-

Íroknað er: Ferðin fram og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Upphald í Danland-ibúð í 1 viku fyri 2 vaksín og 2 børn við bili.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika á Pers Hotel

Pers Hotel úr 6.890,-

Íroknað kostnaðin: Sigling Tórshavn-Bergen og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Hartil 7 gjóttur í smáttu, uttan kost, fyri 2 vaksín og 2 børn.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika á Skallerup Klit

Skallerup Klit úr 9.400,-

Íroknað er: Sigling Tórshavn-Hørsholm og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Upphald í 1 viku á Skallerup Klit Feriecenter fyri 2 vaksín og 2 børn við bili.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika í Disneyland í París

Disneyland úr 18.500,-

Íroknað er: Ferðin fram og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Hartil upphald 5 nætur í Hotel Santa Fe í Disneyland í dupult kamari við 2 uppreiðingum og upphald 1 nætt í hoteli á út- og heim ferðini.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika í DanCenter summerhúsið

Summerhús úr 7.780,-

Íroknað er: Sigling Tórshavn-Hørsholm og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Upphald í 1 viku í summerhúsi fyri 2 vaksín og 2 børn við bili.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika á Hotelli í Islandi

Hetland úr 6.980,-

Íroknað er: Ferðin fram og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Upphald í 1 viku í summerhúsi fyri 2 vaksín og 2 børn við bili.

2 vaksín og 2 børn við bili

1 vika á Hotelli í Islandi

Island úr 4.108,-

Íroknað er: Ferðin fram og aftur í 4-koyggjukamari, innan, við wc/bað. Upphald í dupult kamari við wc/bað í Fosshotelli í 7 nætur.

* Fráferð: 7/5, 14/5, 21/5, 28/5, 4/6, 11/6, 18/6, 25/6, 2/7 og 9/7. Móttak frásendingar er einnir nevndu dagum.
 ** Fráferð: 3/5, 10/5, 17/5, 24/5, 31/5, 7/6, 14/6, 21/6, 28/6 og 5/7. Móttak frásendingar er einnir nevndu dagum.
 *** Nevndu prísir eru galdandi fyri lágprísir. Móttak frásendingar er einnir nevndu dagum.

J. Brioncksgata 37 · Postboks 370 · FO-110 Tórshavn
Tlf: 34 59 00 · Fax: 34 59 50 · booking@smiril-line.fo

Í fundarhølinum hjá Fiskimálaráðnum hongur hesin hugtakandi træskurðurin hjá Fritjof Joensen av fólki, sum arbeiðir saltfisk.

Ársaðalfundur hjá "Vinir Ísraels í Føroyum"

Ísraelsku sendiharrahjúnini á vitjan í Føroyum síðsta summar. Frá vinstri: Klæmin og Ketty Weihe, Sari Gillon, Anna Poulsen, Carmi Gillon og Dánjal Poulsen.

Tann 20. mars var ársaðalfundururin hildin á Sernámsdeplinum, Tórshavn. Vit fara at tríva eitt sindur í virkseml felagsins í farna ári.

10. anuar 2003 bjóðaði felagið ísraelska hondbóltlandsliðnum til hugnaløtu saman við limunum á Hotel Hafnia. Her var stúgvandi fult – nógvur sangur, góður matur og sera takksamir gestir.

Rættiliga nógv samskipti hefur verið við ísraelska sendiharrahjúnini, Carmi Gillon. 14. mai

2003 hevði staturin Ísrael hevði 55 ára stovningardag. Sendiharrahjúnini bjóðaði til móttøka og tónleikaframførsla var í "Den Sorte Diamant" Keyptmannahavn.

Stutt eftir, at Carmi Gillon tók við sum sendiharri Ísraels, sendu vit honum eina innbjóðing at vitja í Føroyum, og 17. juni

2003 komu sendiharrahjúnini Carmi og Sari Gillon til Føroya. Felagið skipaði fyri vitjanini, sum gekk avbera væl á allan hátt við vitjan hjá myndugleikum og stovnum kring landið.

Hóskvøldið 19. juni var hugnaløta á Parnassinum á Hafnia, sum var stúgvandi fult. Hetta kvøldið

Sendiharrahjúnini Carmi Gillon og konan Sari.

Edvard í Skorini Joensen og Dánjal Poulsen. Edvard greiddi á fundinum frá ferð síni í Ísrael, sum hann eisini hevur skrivað um í Sosialinum.

var sera hugnaligt og væl eydnað við nógvum sangi, talum og einum góðum drekkamunni. Aftaná løtuna á Hafnia segði sendiharrahjúnini, Sari, at hetta var hennara besta løta tey tveir árin, síðan tey tóku við sum sendiharrahjúnini.

Sendiharrahjúnini takkaðu hjartaliga fyri ferðina í Føroyum, sum tey søgdu var so stak væl eydnað.

Vit halda, at tað er gott og nyttugt at hava gott samskipti við Ísraelsku Sendistovuna. Vit fáa samband við nógv fólk, sum eisini virka fyri sak Ísraels, og hjálpa sostatt til at menna sambandið og vinalagið millum Føroyar og Ísrael.

Í døgnum 11. til 17. november 2003 vóru Dánjal og Edvard S. Joensen, blaðmaður, í Ísrael. Ferðin kom í lag eftir innbjóðing frá Carmi Gillon, sum vit kenna og Uri Dagul, sum er leiðari fyri

felagsskapin hjá Vallaraheimum og Gistihúsum í Ísrael, sum umfatar eini 60 gistihús.

Hesin Uri Dagul, sum hevur verið í Føroyum, vísir seg at vera einstandandi vinaligur og virkin maður, og longu nú: føroyavinur. Hann er væl kendur í landi sínum og hevur atgongd "alla staðni", sum vit skiltu.

Vit vóru á fundi í ísraelska innanríkisráðnum og hava eina innbjóðing liggjandi til eina fyrireikningarnevnd at koma til Ísraels í eina viku at kanna, um skipanin "Youth Exchange" hevur nakran áhuga í Føroyum. Hetta snýr seg um, at ungfolk vitja londini hjá hvørjum øðrum.

At enda:

Nevndin hevur samtykt at gera eitt innsavningartiltak fyri "Fátæk og neyðstødd í Ísrael". Ísrael er

sera hart spent fíggarliga – ein av allar størstu inn-tøkukeldunum, ferðavinnan, er so at siga burturdottin.

Størsta útreiðslan, sum altíð hevur ovurhonds stór – verjan – er vaks munandi, orsakað av áganginum frá yvirgangi.

Nógvar familjur eru sera hart raktar av yvirgangi og eru illa fyri fíggarliga – hava mist forsyrgjara, ella bundnar at heilsuverkinum við tað at hava onkran liggjandi lamløstaðan í langa tíð. Hetta tyngir á allan hátt.

Innsavningar til Ísrael eru í mongum londum, og vit halda, at eisini vit í Føroyum, sum hava tað sera gott – eisini fíggarliga – skulu hjálpa teimum við einari landsumfatandi innsavning.

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismissnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Uri Dagul er leiðari av 60 vallaraheimum og gestahúsum í Ísrael. Hann ynskir at fáa "Youth Exchange"-avtalu í lag millum Ísrael og Føroyar. Hetta er skipan har ungfolk úr Føroyum kunnu vera í Ísrael eitt styttri tíðarskeið meðan ungdómur úr Ísrael somuleiðis fær høvi at koma til Føroyar.

Ísland og Føroyar gjørt fiskiveiðuavtalu fyri 2004

Føroyska botnfiskakvotan í íslenskum sjógvi verður 5.600 tons í ár. Tað er tað sama, sum hon var í fjør. Toskakvotan er 1.200 tons og 80 tons eru av kalva.

Íslenskt skip kunnu fiska 2.000 tons av heystgýtandi sild og 1.300 tons av makreli í føroyskum sjógvi.

Føroysk skip kunnu fiska 30.000 tons av lodnu í íslenskum sjógvi í vertíðini 2004/2005. Harafturat kann føroyska lodnukvotan upp á 10.000

tons í grønlandskum sjógvi, verða fiskað í íslenskum sjógvi.

Føroyar og Ísland eru samd um at halda fram við verandi avtalu um at fiska svartkjaft og norðhavssild av egnum kvotum í sjónum hvør hjá øðrum.

Bjørn Kalsø, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, og íslenski fiskimálaráðharrin, Árni M. Mathiesen, hittust í Havn í vikuni, har fiskiveiðiavtalan fyri 2004 varð undirskrivað.

Útflutningur og marknaðarviðurskiftir

Norra yvirhílar Føroyar við nýggjum handilssáttmála við Russland.

Frá Fiskeridepartementet í Norra var sagt í síðstu viku at samráðingarnar um ein nýggjan handilssáttmála millum Norra og Russland eru næstan komnar á mál. Føroyskir myndugleikar hava í fleiri ár tosa um at nýggjur handilssáttmáli við Russland er um at koma undir land, uttan at nakað meira er hent.

Gullavtala fyri norskan fiskaútflutning, skrivaðu norskir fjølmiðlar í síðstu viku. Tollurin á norskum fiski til Russlands fellur frá 15-20 prosentum til trý prosent.

Tollniðurskurðurin á norskum fiskavörum til Russlands hevur stóran týðning fyri útflutningin av laks. Men eisini fiskasløg sum sild og makrelur koma at nýta gott av teimum betraðu handilstreytunum við hetta stóra marknaðarland fyri fiskavörur. Laksur, sild og makrelur koma at fáa trý prosent í tolli, meðan aðrar meira virkaðar fiskavörur fáa ein toll upp í móti fimm prosentum.

Tað er serliga norsk útlutningurin til Russlands av laks og sílum sum veksur nógv í lötuni. Og tá Russland er uttanfyri ES marknaðin, kemur hetta landið við lágum tollsatsum at gerast ein uppافتur meira týðningarmikil marknaður fyri Norra. Ikki minst tí at

russiska keypistyrkin økist í stórum ár eftir ár.

Føroyskir mynduleikar hava eisini í fleiri ár verið í samráðingum við russar um eina nýggjan handilssáttmála. Fyri umleið tveimum árum síðani varð boðað frá handilsferð til Russlands har eisini vinnufólk skuldu verða hjástødd fyri at knýta handilsambond, samstundis sum sáttmálin varð undirskrivaður. Sagt var tá at føroyingar høvdu fyrimurir tí vit vóru fyrstir at fáa ein slíkan sáttmála. Ferðin og undirskrivningin gjørdist tíverri ongantíð til nakað.

Í vikuni sum fór var boðað frá føroyskari luttøku á fiskivinnuframsýning í Moskva í apríl. Russiski marknaðurin er minst líka áhugaverdur fyri føroyskar útflytarar sum hann er fyri norskar. Og uttan iva kann bæði føroysk og russisk vinna fáa nógv burtur úr einum tættari samstarvið. Tað er tí at fegnast um at stig verður tikið til slíka ferð og at fleiri føroyskar fyrirkur vísa áhuga fyri at verða við.

Aftur hesaferð verður víst til at handilssáttmálin millum Føroyar og Russland væntandi skjótt verður undirskrivaður. Vónandi fer tað nú at eydnast at fáa hendan handilssáttmálan undirskrivaðan skjótast gjørligt so at vit ikki verða alt ov nógv afturúrsgladdir av norrmonnum á hesum týðningarmikla marknaði.

Tíðindaskriv frá Fiskimálaráðnum:

Fiskimálaráðharrar hittust í Havn

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Bjørn Kalsø, og íslenski fiskimálaráðharrin, Árni M. Mathiesen, hittust í Havn í gjár at røða um fiskiveiðiavtaluna millum Føroyar og Ísland.

Viðvíkjandi føroyska botnfiskiskapinum undir Íslandi samdust partarnir um, at heildarkvotan í íslenskum sjógvi í 2004 verður tann sama sum í 2003 ella 5.600 tons. Av hesi heildarkvotu verður toskakvotan óbroytt 1.200 tons, og kalvakvotan verður framhaldandi 80 tons.

Partarnir viðgjørdur eisini fiskiskapin eftir uppsjóvarfiskasløgum og samdust um at halda fram

við verandi avtalu. Sambært henni kunnu íslenskt skip í føroyskum sjógvi veiða 2.000 tons av heystgýtandi sild og 1.300 tons av makreli, meðan føroyskt skip í vertíðini 2004/05 kunnu veiða 30.000 tons av lodnu í íslenskum sjógvi. Herumframt kann føroyska lodnukvotan á 10.000 tons í grønlandskum sjógvi verða fiskað í íslenskum sjógvi.

Eftir áheitan frá Bjørn Kalsø, landsstýrisamnni, játtaði íslenski fiskimálaráðharrin í samráð við Noreg og Grønland at taka upp spurningin um at viðurkenna Føroyar sum strandarland

í lodnuhøpi.

Partarnir eru samdir um, at teir seinni í ár fara at umrøða møguleikan hjá íslenskum og føroyskum skipum at avreiða uppsjóvarfisk hvør hjá øðrum.

Partarnir samdust harumframt um at halda fram við verandi avtalu um at kunna fiska svartkjaft og norðhavssild av teirra egnum kvotum í sjóki hjá hvørjum øðrum.

Fiskimálaráðharrarnir viðgjørdur sjónarmið um fiskivinnuum-siting og samstarv í millumlanda felagsskapum.

23. mars 2004

Fiskimálaráðið

Stuðul og tryggleiki til ferðina gjøgnum lívið

Í Føroya Banka hevur tú góðar møguleikar at tryggja teg og familju tína. Her fært tú alt á einum stað - figgjarráðgeving og tryggleika.

Saman kunnu Føroya Banki og Trygd bjóða allar hóskandi tryggingar til ferðina gjøgnum lívið: Familjutrygging,

Sethúsatrygging, Biltrygging, Lán við trygging, Samlagstrygging og 60-ára konto.

Kom inn í eina av deildunum hjá Føroya Banka ella til Trygd og fá eina trygging, sum hóskar til tín tørv.

TRYGD

FØROYA BANKI

FF-blaðið

www.fiskimannafelag.fo

ÁRSROKNSKAPUR 2003

í l.000kr

Ra kstrarroknskapur	2003	2002
Rentuinntekur v.m.	291.047	301.241
Rentuttreiðisur v.m.	75.404	101.811
Rentuinntekur netto	215.643	199.430
Vinningsbætti av pertabævum og aðrum lapitalpertum	1.421	665
Ómælgjöld og provisíónsinntekur	20.439	16.815
Treiddisur til ómælgjöld og provisíónir	369	522
Rentur- og ómælgjöld netto	237.134	216.388
Væðisjævning av vinnisbævum og utl. gjöldum v.m.	23.080	11.729
Aðrar vanligar inntekur	8.753	7.742
Útslit av figgjarpostum	286.987	225.860
Treiddisur til starvsfólks v.m. og umsiting	121.300	117.754
Av- og niðurskrivingar av ómælgjöldum og ómælgjöldum	10.181	15.772
Aðrar niðurskrivingar	69	407
Avskrivningar og burturleggingar av skuldum (netto)	309.249	17.959
Útslit av lapitalpertum, fessosíðum og tillagðum fyriskömum	447	-2.806
Útslit av vanligum niðurskrivingum	-171.385	61.162
Slættur	-42.623	15.258
Ársútslit	-126.762	65.904

Býtið av ágóða		
Ársútslit	-126.762	65.904
Flutt frá vinnuvið pertabævum	66.828	0
Flutt avlop	41.934	0
Tekur peningur tilkoma	0	65.904
Nýtt til vinningsbætti	0	33.966
Burturlegt tilskot grunna	0	54
At flyta til næsta ár	0	21.684
Nýtt av tekum peningi	0	65.904

Figgjarstöða	2003	2002
Ogn		
Kassa peningur og ógn utan uppsagnarfjórðingum	72.554	55.190
Ógn í lánvæðum v.m.	294.831	143.415
Útlan	3.886.990	3.979.385
Lánbæv v.m.	520.247	679.366
Pertabæv v.m.	133.135	96.490
Kapitalpartar fessosíðum fyriskömum	27.459	26.406
Kapitalpartar í tillagðum fyriskömum	1.566	1.276
Ómælgjöld og ógnir	2.034	0
Ómælgjöld og ógnir	126.751	126.611
Eigin pertabæv	46	54
Onnur ogn	122.451	61.843
Tilskot til skuldavæðingara	4.706	4.360
Ogn tilkoma	5.194.770	5.196.396

Skuld		
Skuld til lánveðsmann og fjórðingara	579.065	235.328
Innlán	3.766.192	3.947.217
Onnur skuld	69.510	125.173
Avsetingar til skuldu	6.407	6.194
Eigin peningur:		
Pertabæv	679.311	679.311
Avsetingar	1.288	1.361
Vinningsbætti við pertabævum	72.951	159.779
Jævning til flutt avlop frá undanföllum árum	0	10.042
Grunnaur fyrir eigin pertabæv	46	54
Flutt frá undanföllum árum	41.934	0
At flyta frá ársins útsliði	-41.934	21.684
Eigin peningur tilkoma	753.596	682.431
Skuld tilkoma	5.194.770	5.196.396

Töl, ið ikki eru tilkin við í jøvna		
Avsetingar	111.637	104.760
Aðrar skuldu	0	25.096
Töl, ið ikki eru tilkin við í jøvna tilkoma	111.637	129.856

Sølan av óvirkaðum fiski setur met

Næstan tveir triðingar av hýsuni frá feskfiskaflothanum vórðu í fjør seldir útlandskum keyparum, sum óviðgjørður feskur fiskur. Hægri prísur lokkar skipini at selja uttanfyri landoddarnar.

Ongantið áður er so lítil partur av feskfiskaveiðuni endaður á fleki-borðunum. Í fjør varð góður triðingur av veiðuni av feskum toski, upsa og hýsu seldur av landinum sum ísaður fiskur. Tað vísa nýggjastu veiðihagtølini í Hagtíðindum.

Feskfiskaskipini førdu um 105.000 tons av toski, hýsu og upsa til lands í fjør. Ein triðingur – ella góð 35.000 tons – vórðu annaðhvørt avreidd uttanlands ella útflutt óviðgjørð. Vit skulu aftur til 1996 fyri at finna tøl, sum eru nærhendis hesum. Tá fóru 21.000 tons – ella 32% óvirkað av landinum.

Mest hýsa

Serliga er tað fesk hýsa, sum í stórari nøgd verður seld, uttan at verða góðskað her heima.

Av 25.000 tons av feskari hýsu, vórðu 20.000 tons avreidd í Føroyum, men helvtin varð seld beinleiðis víðari til útlandskar keyparar. Við hýsuni, sum varð avreidd uttanlands, vórðu til sam-

ans 15.000 tons av feskari hýsu seld útlandskum óvirkað.

Tað er næstan 60 prosent og meira enn dupult so nógv sum tað, ið fór av landinum óvirkað í 2000.

Upsi og toskur

Útlendingar keyptu eisini ein góðan fjórðing – 26% – av feska upsam í fjør. Ein fimtipartur varð avreiddur uttanlands, meðan føroyskir fiskakeyparar seldu ein minni part víðari.

Fyri trimum árum síðani vórðu 96% av feska upsam virkaði á flakavirkjunum, meðan einans 4% vórðu seld óvirkað.

Eisini ein fjórðingur av toskinum fer óvirkaður av landinum – 23%. Hetta er eitt sindur minni enn í fjør.

Betri prísur lokkar Tað er serliga tá meira fæst fyri fiskin í skotskum, danskum og øðrum havnum, enn í Føroyum, at meira fiskur fer óviðgjørður av landinum. Hagtølini vísa, at fyri tosk og hýsu er heilt greiður samanhagur ímillum, hvussu stórir munur er á prísinum uttanlands og í Føroyum, og hvussu stórt partur av fiskinum verður útfluttur óvirkaður.

Komandi blað

Ymiskt tilfar liggur eftir, sum so kemur í komandi blað. Millum hetta tilfar er frásøgn um Pavel úr Moskva, sum vitjaði her fyrst í mánaðinum. Hann arbeiðir millum børn, sum ikki hava nakra foreldraumsorgan, og her er ein tørvur, sum vit als ikki kunnu ímynda okkum.

Pavel á vitjan hjá Jógani við Keldu í Innlendismálaráðnum.

Vit hava eisini seinna part av frásøgnini hjá Brynhild Absalonsen. M.a. greiðir hon frá, tá Fríðrik, svágur hennara, "var deyður" undir krígunum.

Vit rokna eisini við at hava fleiri myndir við frásøgn úr Tjukotka.

Vegurin kom inn í Dalar í 1920, og tá komu hondvognarnir, sum Brynhild greiðir frá. Hendrik Fuglø togar í, Ville Sørensen, seinni blaðstjóri og landsstýrismaður hjá javnaðarflokkinum, hjálpir honum, og Mourits Justesen stýrir.

dunk upp í ein leyp, tá hann fór avstað. Hetta var beint fyri jól. Mamma sigur við okkum, at ikki fáa vit tendrað, fyrr enn pápi kemur aftur. Eg gloymi ikki, hvussu spent eg gekk og hugdi, tá tað leið til tíðina, at hann skuldi koma aftur. Tá fólk komu til gongu tann vegin, dagaðu tey upp móti luftini, tá tey komu undan uppi á Váli. Og so rakti eg við einaferð, at hann kom. Tað var stuttligt, tí so kundu vit tendra lampuna. Í dag duga fólk helst ikki at ímynda sær, hvussu hetta var.

– Øll vøra kom upp á land á Helluni, og so varð tað knossað niðan. Bygdin er við um at fara, og alt, sum fólk skuldu hava til hús, mátti berast. Seinni fóru teir at nýta ross og vogn. Tað var ein góð hjálp.

– Tað er ikki nógv, eg veit um, at tað varð róð millum oyggjarnar. Einaferð havi eg verið í Fugloy. Tað var ein vakran sunnudag, og tann báturin hevði páhangara. Men í 1926 var eg í Klaksvík, tá kongur var og vitjaði, tá meini eg, at róð varð allan vegin. Tað var eitt satt upplivilsi. Eg sat uppi á loftinum í skúlanum saman við ommu og hugdi at kongi. Christian 10. var ógvuliga stórur. Hann var størri enn øll onnur, sum vóru har. Borðhald var fyri kongi í eini skúlastovu.

– Tað eg minnist, hevur altíð verið telefon. Eitt hús hevði telefonstöðina, og so vóru nøkur fá hús, sum høvdu telefonina inni. Tey gomlu tosaðu ofta um, hvussu væl tað kom við, tá telefonin

kom.

Fleyging

– Um summarið fleygaðu teir nógvan fugl. Tað vóru ávísir menn, sum plagdu at fleyga. Summum dámdi hetta so væl, at teir kundu leggja seg heima um summarið. Tað var nógv at gera við at royta, og hetta var konufólkaarbeiði. Um tær kýttu seg, havi eg hoyrt, at tær skjótastu roytingarkonurnar kundu royta upp í 30 lundar um tíman, men tað mundi ikki vera áhaldandi. Men eini 25 lundar um tíman var ikki óvanligt. Lundi er nógv lættari at royta enn lomviga. Lønin fyri at royta plagdi at vera, at roytingarkonan fekk triðja hvønn fugl, hon roytti, men ikki fjøðurina.

– Tað vóru mest ávísir menn, sum plagdu at fleyga. Pápi fleygaði ongantíð, men eitt summarið róði hann niðan í Urðar. Hann hevði bát, og hann róði fleygamenninar niðan í Urðar og fór aftur eftir teimum. So fekk hann part afturfyri.

– Nógur lundi varð seldur til Klaksvíkar, og tað vóru tey flestu, sum vildu hava hann royttan. Farið varð ofta tíðliga upp um morgunin at royta so nógv sum møgulegt, áðrenn postbáturin fór.

– Fuglurin var góður matur, og tá var tað soleiðis, at man át sesongmat. Man át nógvan fugl um summarið. Men hann varð eisini saltaður at hava til veturin. Eg veit einki um, at hann varð turkaður, men eg havi hoyrt, at hetta varð gjørt fyrr. Eg kann ikki hugsa

mær, at tað hevur verið nakað serligt. Men tað var jú eingin annar máti at goyma tað uppá.

– Tað vóru bøndurnir, sum høvdu rættin til at fleyga lunda, men tað plagdi at verða farið við snaru undir oynni eftir lomviga. Her plagdi pápi at vera við. Tær høvdu hestafaks til at gera buktir burturúr.

– Seyð áttu vit ongan, men okkurt lamb plagdi at verða keypt. Eitt lamb kostaði um 18-20 krónur. Viðskeri annars var eingin. Men vit høvdu so mjólk, og onkuntíð gjørdi mamma smør. Vit høvdu eisini hønur, so vit fingud egg, men egg vórðu ikki keypt.

– Vanligasti døgurðamaturin var fiskur, og serliga saltmatur sum saltlippur og saltkjálkar, sum pápi hevði heim við frá skipi. Saltmaturin varð vatnaður út, og hetta smakkaði væl. Tá teir so róðu út, hevði man feskkan og ræstan fisk. Tá pápi var heima og kundi fara á flot, var nóg mikið av feskum fiski. Men á sumri, tá hann var burtur, mátti fiskur keypast. Men fiskur var nú bíligur, tað fingust 10 pund fyri 50 oyru.

Nógur seiður

– Í Hvannasundi fekst nógur seiður, og haðani kom nógur seiður til Viðareidis. Seiðurin varð bæði turkaður og saltaður, og hetta smakkaði eisini væl. Viðingar vóru onkuntíð inni í Sundi og læntu nót frá sundamonnum. Tá kundu teir koma aftur við ógvuliga nógvum seiði. Tey plagdu at flenna at einari konu við

Fossá, sum kom til Viðareidis at ferðast. Tey spurdu hana, hvat hon plagdi at eta. Hon svaraði aftur, at tey ótu turran seið til morgunmatar, ræstan seið til døgurða og feskan seið til nátturða. So tað man hava verið góður matur.

– Grind visti eg lítið um í mínum uppvøkstri. Tað komu fáar grindir har um okkara leiðir tá. Ein grind doyði í Funningsfirði í 1926, og tað var ein øgilig frøi um hesa grindina. Men tá komu teir aftur við sponsku sjúku. Hon gekk onkustaðni har. Tað er fyrstu ferð, at eg minnist, at eg smakkaði grind. Men vit fingud stórhvalatvøst. Norðmenn høvdu eina hvalastøð á Kópargørðum, millum Fossá og Norðdepli. Í 1920 var pápi skipari á einum norskum hvalabáti, sum æt "Linga".

– Eplir høvdu vit nóg, men summarið var ringeplatið, so tað strekti ikki árið runt. Tað var ein tíð um summarið, at vit ikki áttu eplir. Tá kom fulgurin væl við. Tá fingud vit fyltan fugl. Hann varð nokk fyltur, tí eingi epli vóru. Men tað vóru eisini nóg, sum dámdu ófyltan fugl, um ikki epli vóru til. Øll gleddu seg nóg til at fara at taka upp eplir.

– Annars høvdu vit rabarbur, og røtur veltu vit eisini.

Mamman doyði ung. Mamman doyði, tá Brynhild var 12 ár. Tað var í 1928.

– Mamma bleiv sjúk, og læknin kom til hana. 2. august, dagin fyri sum eg fylti 12, fór hon við læknabátinum til Klaksvík.

Arne, Halldór, Solveig og Brynhild.

Sára, mamma Brynhild, við Halldór og Arna.

Húsini á Viðareidi við úthúsi og kúgv.

Heini, beiggi Brynhild og pápin, Olaf.

ar á sjúkrahús, og ein mánað seinni kom hon norður aftur í kistu. Hon var fyrsta fólk, sum varð jarðað úr salinum á Viðareiði.

– Tá var eingin almanna-stova. Pápi bleiv sjúkur hetta sama árið, og hann varð innlagdur í Vestmannaoyggjum. Hann hevði fingið blóðforgift í hondina, og eg havi ofta hugsað um, hvussu vit livdu hetta árið. Eg dugi ikki at forstanda tað. Eg haldi ikki, at hann var arbeiðsførur aftur tað árið. Men hann fór so til skips árið eftir, og tá var so ein genta at vera hjá okkum. Hon æt Hanna og var úr Oyndarfirði. Hon var ógvuliga góð við okkum. Hon giftist á Viðareiði og bleiv verandi har.

– Solveig systir mín fór til Klaksvíkar við lækna-bátinum, tá ið mamma fór, og var hjá pápa-beiggja mínum har. Meiningin var, at hon skuldi vera har, meðan mamma var á sjúkrahúsinum, men hon kom ongantíð norður aftur at búgva fast. Hin-ar báðar systarnar vuku sostatt upputtanfyri heimið. Eg var einsamøll eftir við pápa og beiggjunum.

Bestiltu úr París
Hetta var í teirri tíðini, tá nógv hús í Føroyum bestiltu vørur úr París. Frankurin var lágur, og tí vóru vørurnar sera bílgar. Príslistar komu frá vørúhúsunum Printemps og Samaritaine. Teir vóru á fronskum, so tað var ikki nógv nytta í tekstinum, men tað kundi tó gangast út frá myndunum. Teksturin kundi kanska vera eitt sindur vegleiðandi, men viðhvørt kundi hann vera villeiðandi, sum tá onkur helt seg hava keypt blankar skógvar, uttan at

Brynhild, Heini og Arne við kúnna.

vita, at á fronskum merkir "blanc" hvítt. So teir blonku skógvarnir gjørdust hvítir.

Tað sást aftur í bygðini, tá pakki kom úr París, tí klæðini haðani vóru sjálvsagt munandi øðrvísi enn tey, sum fólk vanligu gingu í.

Summi brúktu eisini myndirnar í príslistunum til modell at seyma eftir.

Hesin handilin helt uppat av onkrum valuta-forðingum, sum komu í vegin.

Í skúla

– Eg hevði bert ein lærara øll tey sjei árini, eg gekk í skúla. Tað var Poul Enok Hansen, so tað sum eg dugi, hevur hann lært meg. Tá eg fór í skúla vóru triggir klassar, elsti klassi, mittklassin og yngsti klassi. Vit gingu annanhvønn dag í skúla. Yngsti og elsti klassi vóru sama dag. Elsti klassi var frá 8 til 2, og yngsti klassi frá 12 til 2. Mittasti klassi var so einsamallur annan-

hvønn dag frá kl. 8 til 2. Seinni varð tað broytt til, at vit gingu í skúla hvønn dag, og tað blivu tveir klassar, eldri klassi og yngri klassi. Tá eg fór í skúla í yngsta klassa, vóru umframt meg fimm gentur og tveir dreingir í klassanum. Genturnar vóru: Mina hjá Dánjal Jákupi, Stina hjá Sivari, Sigríð hjá Jóannes í Innistovu, Hanna hjá Juliusi og Stina á Oksakletti. Dreingirnir vóru Absalon á Løkini og Andrias á hjá Jakki (á Grømma).

– Vit lærdu føroyskt í skúlanum, og tað var ikki var nøkur sjálffylgja tá. Tað vóru mong, sum ikki vóru nógv eldri enn eg, ið ongantíð høvdu lært føroyskt. Tað vóru tey vanligu fakini, vit lærdu, sum danskt, føroyskt, skrivning, rokning. Vit høvdu danmarkarsøgu og bíbliusøgu at lesa uttanat. Føroyasøgu plagdi lærarin at lesa fyri okkum, og onkuntíð las hann okkurt annað fyri okkum. Og vit sungu nógv. Vit høvdu ikki svimjing, men dreingirnir høvdu fimleik eina ferð um vikuna. Tann tíman høvdu genturnar frí. Hetta plagdi at vera síðsti tími leygardag. Eg minnist, at tá veðrið var gott,

plagdu teir at fara marsjerandi eftir vegnum, sum gekk runt bygdina.

Tá Brynhild gekk í skúla, átti hon ta fyrstu Perbókina í skúlanum. – Eg las fyrst ta donsku ABC bókina, og tá eg var liðug við hana, skuldi eg fara í ta føroysku, sum æt Stav-ingarbókin. Eg brúkti somu bók, sum beiggjarnir høvdu havt undan mær, men hon var so illa farin. Tá pápi so fór til Havnar, skuldi hann keypa mær eina nýggja. Tá hann kom aftur, segði hann, at hon var ikki at fáa, men tað var ein nýggj akkurát útkomin, sum æt Barnabókin. Pápi fór so at spyrja læraran, um eg ikki kundi nýta hana. Tað helt hann vera í lagi, tí eg dugdi so væl at lesa. So eg var fyrsti næmingur, sum hevði hana í Viðareiðis skúla. Hendan var minni enn tær seinnu útgávurnar, sum høvdu fleiri søgur. Í hesi bók vóru søgur, sum "Per átti ein hund sum æt Snar", ið nógv ættarlið av børnum kenna frá somu bók.

– Eg minnist, at mamma plagdi at grína at søgunum í bókini, hon kendi so væl Hans Andreas, tey vóru javngomul, og hon helt søgurnar vera so

stuttligar, tí Hans Andreas hevði sovorðnan fantasi. Ein av hesum søgum var um huldumannin, sum dansaði uttan fyri vind-eygað í grønum koti. Nú eru kotini komin aftur í aftur í ymsum litum, men einki grønt havi eg sæð enn.

Herborg fer til Vágs
– Systurin, Herborg, vaks upp í Vági hjá fastrini Juliu og manninum Havna-Jørgin. Tey vóru barnleys. Tað byrjaði við, at Herborg fór mestsum suður at ferðast, men hon bleiv so verandi.

– Í dag er stórt sæð eingin munur á, hvar í landinum tú býrt. Men tað var øðrvísi tá í tíðini. At fara av Viðareiði til Vágs var næstan sum at fara av landinum. Eg var fyrstu ferð í Vági og ferðaðist stutt eftir, at eg var farin úr skúlanum.

Tá Brynhild var 14 ára gomul, fór hon úr skúlanum. Hon bleiv verandi heima. Mamman var jú deyð, so tað var brúk fyri einum konufólki í húsinum, og tað var nærmast ein sjálffylgja, at tað bleiv hon.

Printemps er framvegis stór forrætning. Hon varð stovnað í 1864 og í 1872 byrja teir við postordrasølu. Í 1920-unum handlaðu nógvir føroyingar við hesa fyrirkøku, eisini á Viðareiði, sum Brynhild greiðir frá. Katalogini vóru eisini nýtt sum modell at seyma klæðir eftir, og hetta gjørdi mamma Brynhild eisini. Vit hava roynt at fáa hendur á einum av príslistunum frá hesi tíðini, men hetta hevur ikki eydnast. Um onkur liggur inni við einum slíkum príslista høvdu vit fegin viljað frætt.

Hendan lampan er komin úr París.

Frá vinstri: Joen Michael Matras, Heini Joensen, abbi Brynhild, og Jógvan Heinesen. Hendan saman við øðrum myndum í hesi greinini eru úr Viðareiðisbókini hjá J. Símun Hansen. Hann skrivar, at flestøll, sum uttanifrú komu til Viðareiðis, komu fyrst í Ónagerði, prestaragørdin, antin sum húskallar, upp-sitarar ella arbeiðskonur. Tey vóru heldur ikki so fá, sum blivu verandi, so fólkablandingin hevur verið rættiliga stór í bygðini. Men tann nýggja tíðin dróg eisini onnur fólk til bygdina. T.d. kom Michael sum handelsmaður, Heini sum skúlalærari, meðan Jógvan um-boðar traðar- og fiskimannin.

Av Viðareiði.

Bjargingarútgærð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgærð, bjargingar og trygdarútgærð.

Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsisdraktir
- Flótidraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslökkjjarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkar "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum
í ymiskum støddum.

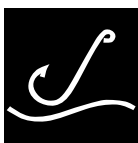
Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ

í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ

í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

we make fishing
more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

■ Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flótitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

■ Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgærð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

Høvuðsskrivstofa:

Vónin P/F
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579
www.vonin.com

Tórshavn:

Álaker
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

Miðvágur:

Telefon 33 29 46

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radióútgærð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgærð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatíons-útgærð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatíons Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgærð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

Á súluveiði á Súluskeri (Sula Sgeir)

Neyðugt er at hava nógva útgerð og nógvan proviant við út á Sula Sgeir.

Gjörd verður ein "mannaketa" fyri at fáa allar vørurnar til hólðar.

Grótlaðingarnar á Sula Sgeir verða bjálvaðar við segldúki, plastikkskjöldri og presendingum, so menninir hava fjálg herberg at vera í.

Heri Simonsen, sum okkara lesarar kenna, hevur skrivað hesa áhugaverdu frásøgnina um Súlusker og súluveiði grundað á bókina "Sula" eftir John Beatty.

Heri Á. Simonsen

Norðan fyri Suðuroyggiarnar (Hebridurnar) liggur Súluskerið, sum ber – í okkara oyrum – væl tónandi, keltiska navnið, "Sula Sgeir". Har er manntómt nær um alt árið, burtursæð frá nøkrum vikum um summarið. Tá fara 10 mans av oynni Lewis til Súluskerið at taka 2.000 omplar.

"Súlan er góð", verður ofta tikið til úti í Mykinesi. Men hesi orð myknesmanna kunnu menn norðast á oynni Lewis gera til síni. Hvørt summara gera 10 staðkendir menn eina ferð út til Súluskerið, sum er væl kent millum føroyskar sjómenn.

Úti á Suðuroyggjum (Hebridunum) livir geliska málið enn Súluskerið verður nevnt "Sula Sgeir" á geliskum, og prógvar tað, at føroyska málið og keltisku málini hava nøkur orð til felags. Enska orðið fyri súlu er, "Gannet". Hóast føroyskir sjómenn hava valt at kalla Sula Sgeir fyri "Súluskerið", so er í stódd meira talan um ein hólm. Hetta sæst týðiliga á myndunum.

Nógvar fuglar
Sula Sgeir ber 30.000 súlur og 15.000 havhestar. Bretsku friðingarmyndug-

leikarnir hava givið monnunum í lítla býnum, Port of Ness, loyvi at taka 2.000 omplar eina ferð um árið. Bretar yvirhøvur eru ógvuliga erkvisnir, tá um djóra, hvala og fuglatilfeingi ræður. Tað eru føroyingar eisini slopnir at sanna. Tískil hevur tað verið torført hjá monnunum í Ness, ið liggur norðast í norðastu suðuroynni, Lewis. Men av tí at teir halda í hevd ein aldargamlan søguligan sið, so hevur eydnast at fáa bretska friðingarmyndugleikarnar at ganga við til, at menn úr Ness kunnu taka 2.000 omplar um árið.

Strangar treytir
Men ikki er henda veiðan av 2.000 omplum loyvd uttan treytir. Treytirnar eru, at Nessmenn bert fara ta einu ferðina um árið, og verður hon gjörd á hvørjum sumri. Tað er eisini ein treyt, at bert 10 Nessmenn kunnu fara við hesa ferðina, og skulu tað vera menn, ið eru royndir í leikum. Aloftast verða "plássini" til súluveiðina arvað frá faðiri til son. Tá talan er um nýggjan mann, er altíð talan um ein úr Ness, ella økinum

10 suðuroyggiarmenn á súluveiði.

har um leiðir. Sjáldan verður roynt at slúsa meir enn ein nýggjan mann við til hesa í Suðuroyggjum tiltiknu veiðuferðina.

Leiga trolara

Nessmenn eru vanliga 2-3 vikur úti á Sula Sgeir. Teir skulu hava nógvan proviant og nógva útgerð við, og tí plaga teir vanliga at leiga ein lítlan trolara til at føra útgerð, proviant og manning út til Súluskerið. Sami trolari tekur so útgerðina, menninar og fongin aftur til Ness, tá liðugt er, og omplarnir eru fingnir til hólðar. Sølvan av veiddu omplunum í havnarlagnum í býnum Ness plagar at røkka til tær ymsu útreiðslurnar og nakað væl aftrat.

Segldúkar og presendingar

Úti á Súluskerinum hava hesir menn so sítt ból í 2-3 vikur. Grótlaðingar eru úti á Sula Sgeir, og lagdar

verða presendingar, plastikkskjöldur og segldúkar út yvir hesar grótlaðingar, og síðani verður væl surað og bundið. Nessmenn hava soleiðis góð herberg at dvøljast í, tá teir skulu sova, eta og taka sær av lóttum. Men nógva tíð fer til at gera klárt, taka omplar, savna saman, royta, salta í stórar, rundar stakkar, pakka niður í stórar sekkir, fyri síðani at fáa teir umborð á leigaða trolaran og higan heimaftur til Ness.

Lesi úr

gelisku bíbliuni
Eins og føroyingar biðja Faðir Vár og syngja ein sálm, áðrenn teir fara at taka fugl, so minnst Nessmenn eisini Hin Alvalda í súluveiðitíðini. Hvørt kvöld lesur ein av teimum royndu monnunum úr gelisku bíbliuni. Tað vanlagnuliga við geliska málinum er, at einans 1,3% av skotum duga at

Dods Mcfarlane er formaður hjá teimum 10 monnunum. Her er hann væl útgjördur til at fara at taka omplar.

Arbeitt verður í bólum. Onkur fangar ompilin, annar drepur hann, og ein triði savnar teir deyðu saman.

tosa hetta málið. Enn livir málið úti á Suðuroyggi, men kúgað er málið. Um 30 geliskt talandi fólk sita inni á einum almennum stað í Vestur-Skotlandi, og innar trínur ein skoti, ið ikki dugir geliskt, ja so gongur bert ein lítil løta, so tosa øll í vertshúsinum enskt við skotskari dialekt. Men teir 10 menninir úr Ness, vilja bæði æra sítt mál, sín uppruna og sína mentan, og eisini Hin Alvalda, við at lesa úr gelisku bíbliuni um kvøldarnar, meðan teir eru á Sula Sgeir. Teir leggja eisini arbeiðið niður sunnudagar úti á Súluskerinum.

"Guga"

Menninir á Súluskerinum hava eisini eitt geliskt orð fyri ompil, nevnliga, "Guga", – har renna mál okkara ikki saman! Eitt gott eyga verður hildið við, at farið verður ikki upp um ásettu kvotuna, sum loyvur teimum at taka 2.000 omplar. Menninir eru ikki ringir í ráðum. Tá teir skulu taka teir

Menninir æra sítt geliska mál, sín mentunrararv og sín skapara. Um kvøldið verður lisið úr gelisku bíbliuni.

saltaðu omplarnar av Sula Sgeir, stápla teir eina træslisku upp á beinini. Fuglarnir verða sendir oman gjøgnum sliskuna til staðið, har lítil báturin leggur at. Har verða saltaðu omplarnir koyrdir í sekkir og síðani fòrdir um borð á bátin. báturin siglir so út har, sum lítil trolarin liggur ankraður, og har verða saltaðu omplarnir tiknir umborð á bátin.

Hátíðarstund
Eins og tá hvalbingar koma aftur av Lítlu Dímun, er tað ein hátíðarstund í býnum Ness, tá menninir koma aftur av Súluskerinum. Fólk tysja til havnarlagið í Ness fyri at kunna keypa sær ein góðan bita. Eins og í Hvalba, Mykinesi, og aðra staðni í Føroyum við, so er tað ein stolt hátíðarstund fyri fólkinum í Ness, og øll í oynni Lewis, tá

tey koma saman at skoða fongin úr Sula Sgeir.

Tætta samvinnu!

Hendan søgan prógvar, at vit hava meira til felags við fólkinum í oyggjunum sunnan fyri okkum, enn mong kanska halda. Men omplaveiðan úti á Sula Sgeir prógvar, at har býr eitt fólk, sum skilir liviveg froyinga betri enn onnur, sum skulu eitast at kenna froyingar best.

Veðurlagið og náttúran eru eisini lík. Tætta samvinnan millum familjur og grannar er eisini at finna í Suðuroyggjum, og tí fara tey í mongum lutum betri at skilja froyingar enn tey, ið halda seg kenna okkum best. Tí mugu og skulu vit hugsa um at hava meiri samvinnu við oyggjarnar sunnan fyri okkum. Til teirra gagn, men fyrst og fremst til okkara egna gagn.

Undirritaði fer at biðja lesaran um at njóta hesar myndirnar, John Beatty tók úti á Sula Sgeir fyrri nøkrum árum síðani. John Beatty var fyrsti fremmandamaður í yvir 200 ár, ið slapp við Nessmonnum út á Sula Sgeir. Fólk ættað úr Mykinesi eiga at finna størstu fragd í at skoða hesar myndirnar.

Menninir úr Ness ansa væl eftir at taka røttu omplarnar.

Allir omplarnir vera savnaðir á einum staði, har teir verða viðgjørdir.

10 omplar eru í hvørjum sekki, sum her verða fòrdir eftir einum rennistreingi.

Omplarnir verða saltaðir og stakkaðir í ein runding.

Sula Sgeir – Súluskerið – ein góðveðursdag.

Menn stríðast við at royta.

Fólk í hópatali koma til Ness fyri at keypa saltaðan ompil úr Sula Sgeir.

Gestir á NAMMCO-fundi í Føroyum:

Hvalaveiðimenn úr Tjukotka í eystasta Ruslandi

Á NAMMCO-fundinum í mars vóru sera forvitnisligir gestir við somu áhugamálum sum vit. Hetta eru hvalaveiðimenn í "Langbortistan" uppi í Beringssundinum. Millum gestirnar var eisini fyrrverandi limur í russisku dumaini.

Sum vit greiddu frá í seinasta blað, mundi tann mest forvitnisliga luttøkan á NAMMCO- og High North Alliance-fundinum vera tann úr Tjukotka, sum er nærmasta russiska land við Alaska. Tað er so stutt ímillum, at tað eru bert fyra km millum tær nærmastu oyggjarnar hvørjumegin miðlinjuni.

Sendinevndin vitjaði á Fiskimannafelagnum, har teir greiddu frá teirra umstøðum. Seinni vitjaðu teir á Skipafelagnum, har russiska konsulatið er, og greiddu teir eisini frá sínum heimligu umstøðum, sum eru so nógv øðrvísi enn heima hjá okkum sjálvum. Men vit hava so eitt áhugamál í felag, og tað er hvalaveiðan.

500 ferðir størri enn Føroyar, men sama fólkatal

Vit fara at greiða eitt sindur frá hesum fjarðskotna og áhugaverða økinum, sum er so nógv øðrvísi enn tað, sum vit kenna til.

Sjálvstýrandi landsparturin í Tjukotka er ein av 89 líknandi landspartum í Ruslandi. Hetta er tann landsparturin, sum er longst norðuri og longst eysturi, og hetta man eisini merkja, at hann er tann mest fjarðskotni.

Tjukotka var fyrstu ferð funnið í 1648. Landsluturin liggur sum ein kili ímillum Kyrrahavið og Norðurishavið. Økið er 737.000 ferkilometrar ella meira enn 500 ferðir so stórt sum Føroyar, men fólkatalið er nøkulunda sum í Føroyum. Hetta svarar til, at tað høvdu búð 100 fólk í Føroyum. Fólkatalið hevur verið væl hægri, men her er støðan tann sama sum við okkara egnu útjaðaraøki, at fólkatalið minkar stórliga. Størsti býurin er Anadyr við 13.000 íbúgvum.

Landslagið er skiftivís fjøll og slættlendi, og náttúran er sera fjølbroytt. Veðrið er hart og buldrasligt, serliga har norðuri á leiðini. Hetta kemur ikki minst av støðuni millum tvey høv. Stormur upp til 80 m/sekund er ikki

Umboðini úr Tjukotka inni á skrivstovuni hjá FF.

óvanligt, og miðalhitin árið runt er undir frostmarkinum. Helvtin av økinum er norðanfyrir polar-sirkulin. Hetta er eisini so norðalaga, at stóran part av árinum er myrkt alt samdøgrið. Stórir partur av landinum er eisini undirkavaður, so nógv bygdir kunnu vera avskornar frá umheiminum í longri tíð.

Størri parturin av fólkinum eru etniskir russarar, sum eru fluttir higar. Í gomlum døgum kundi tað loysa seg hjá russarum at koma higar at vinna nógvan pening, og so at fara heim aftur at keypa hús og hava tað gott. Men hesin møguleikin er ikki til longur, sum tíðirnar eru broyttar. Samstundis er tað dýrt at búgva her við teimum stóru flutningskostnaðum.

Málið í vanda Her búgva eisini fleiri ættir av upprunafólki, m.a. inuitar. Í landslutinum eru ikki færri enn 6 mál, sum eru heilt ymisk.

Tað týðningarmesta málið er Chukot, men einki skriftmál var fyrr enn í 1931, fyrst við latínska alfabatinum, men síðan 1936 við tí russiska, kyrilliska, alfabatinum. Sambært eini fólkataljing í 1970 vóru tað tá umleið 11.000 fólk, sum tosaðu hetta mál, men talið minkar stóðugt, og er tí í vanda fyri at fáa somu lagnu

sum onnur smá mál – nevnliga at doyggja út.

Við so nógvum smáum málum er neyðugt at hava eitt stórt felagsmál, og er tað russiskt, sum er fyrsta málið á skúlanum. Og tá hetta er fremsta mál, skal tað nú stórir áhugi fyri at læra eitt mál, sum bert fá fólk tosa. Hetta er sama gongd sum við indianskum málum í Canada, soleiðis sum vit greiddu frá seinasta heyst. Men í Tjukotka verður nú stuðlað uppundir at læra teirra egna mál. Bøkur verða útgivnar, tað sama er við bløðum, og tað er oftari og oftari, at upprunamálið er at hoyra í útvarpi og sjónvarpi. Men spurningurin er so, um hetta er nógv mikið.

Nógv tilfeingi Vinnan í Tjukotka er grundað á minurakstur

og ídnað. Í undirgrundini er ein hópur av virðismiklum evnum frá tin, blýggi, gull, kol og gass. Her er annars eitt sera fjølbroytt djóralív við teimum møguleikum, hetta kundi givið. Men her gongst heldur ikki so væl at fáa nakað burturúr vegna vánaligt lønsemi, sum jú er ein trupulleiki í Ruslandi yvirhøvur.

Brennievnið, sum verður brúkt, er kol, sum nógv er til av. Men so lægið tað ljóðar, so eru eisini her í kuldanum heitar keldur eins og í Íslandi, so her er orkan ókeypis.

Vegasamband millum bygdir er lítið og einki, sum tað ofta er í tunt fólkaðum økjum. Mesti flutningurin fer fram við tyrlum. Flogsamband er til Moskva og eisini til Alaska nakrar ferðir um vikuna.

Landbúnaðurin er rættliga týðningarmikil við teimum avmarkingum, sum liggja í veðurlagnum. Men í landspartinum eru 450.000 reinsdjór, sum hava stóran týðning, men landsluturin er ikki sjálbjargin við matvørum, so her verður eisini innflutt úr Alaska.

Sagt verður, at her er sera lítil ferðafólkavinna, og økið er heldur ikki útgjørt at taka ímóti ferðafólki. Men er hugurin, so finnast nøkur fá hotel í Anadyr, størsta býnum. Og fólk, sum rættiliga vilja hava avbjóðingar, fara eisini higar.

Fiskiskapur hevur eisini ávísan týðning týðning. Tað er jú á hesum leiðum, at tann stóra veiðan av Alaska pollock fer fram, men her eru tað onnur, sum fáa nyttu burturúr hesum tilfeingi. Í Tjukotka

verða veidd 2.000 t av toski og pollock. Ætlanir eru um at økja fiskiveiðina upp til tað tvífalda, eisini við at fáa virkir á landi.

Hvalaveiðan

So er tað hvalaveiðan, sum er ein týðandi partur av tilverugrundarlagnum hjá innfødða fólkinum. Tjukotka er einasta øki í Ruslandi, sum hevur loyvi til at reka hvalaveiðu. Hvalaveiðan var farin fyri bakka, men tað var veruliga neyðin, sum noyddi teir at byrja aftur. Og nú halda teir, at hvalaveiðan bjargaði ikki bert teirra lívum, men eisini eini heilari mentan. IWC, altjóða hvalaveiðufelagskapurin, hevur sett teimum eina kvotu, sum eru nakrir hundrad hvalir, 10.000 kópar og 300 roysningar.

Nú stúra teir fyri tíðindum um, at hvalur skal vera eittraður, sum teir púra einki hava við at gera, og teir óttast fyri, at hetta skal gerast grundgeving fyri at minka teirra kvotu, og kanska enntá at koyra hana niður í einki.

Teir berjast ímóti romantikarum, sum vilja steðga hvalaveiði, m.a. við at vísa til eitt gamalt profeti, sum sigur, at "Friður verður millum menniskju, tá tey skapa frið við hvalin og lurta eftir hansara songi".

Men sum hvalaveiðumenninir siga, so hava teir ikki tíð til frið og hvalasong. Teir hava nógv mikið at gera við at fáa spik og grind á borðið, so so teir kunnu yvirliva.

Teir hava nú heldur ikki umstøður at lurta eftir romantiskum práti hjá hvalaandstøðingum. Teir arbeiða og liva undir sera hørðum umstøðum. Kuldin kann koma niður á 55 stig, og fólk doyggja javnan í kulda. Í eini bygd doyðu eitt árið tíggjunda hvørt fólk í kulda. Teir veiða eisini undir korgum umstøðum.

Teir arbeiða uttan nakra trygdarútgerð, og dettur maður ella kvinna í havið, kann ein bert vera

Leivur Tórsheim, sum er kunnugur í russiskum, kom tilvildarlaga framvið og fekk eitt prat við Vladimir Etylin, sum hevur verið limur í russisku dumaini.

á lívi í fáar minuttir.

Tað eru felags áhugamálini við hvalaveiði, sum hefur fingið sendinevndina úr Tjukotka higar.

Teir hava – sum sagt – eisini her havt royndir av umhvørvisfelagsskapum, sum vilja steðga hvalaveiði. Tað hefur m.a. verið funnist at drápsháttinum og tað við røttum. Tað hava verið dømi um, at tað hava verið nýttar upp til 700 kúlur fyri at fáa lívið av einum hvali. Men eins og í Føroyum er bøtt um drápsháttin. Nú verður skotið við kúlum við sprengiløðing, sum brestir inni í innvølinum á hvalinum, so hann doyri í stundini.

Men sjálvt um hvalaveiðiandstøðingar skuldu verið nøgdir, tá teir fáa eina slíkan sigur, so vísa royndirnar, at teir so bert uppfinna nýggjar grundgevingar. Tað er bert at geva teimum lítla fingur...

Hetta er kanska orsøkin til, at hóast ein heimasíða hjá Tjukotka lýsir á forsiðuni við myndum frá hvaladrápi, so eru ongar myndir, har tær skuldu funnist!

Hundarnir fáa eisini tvøst Tjukotka er eitt stórt øki, so tað er ymiskt frá plássi til pláss, hvussu nógvan týðning hvalur hefur. Men tað varð nevnt, at í eini bygd við 1.500 meniskjum var árliga framleiðslan av tvøsti 200 kg fyri hvønn einstakan persón í bygdini. Hetta ljóðar jú sera nógv. Men frágreiðingin er, at her hava tey, eins og í norðara parti av Grønlandi, hundar, sum verða nýttir til flutning. Hvørt húsarhald hevur sínar hundar, og hundar fáa tað sama at eta sum fólk, t.v.s. eisini tvøst.

Annars verður bæði spik og tvøst nýtt – alt sum tað er. Tvøst verður fyri ein stóran part fryst, og hetta er nattúrligt frysting við øllum kuldum, sum er har! Men

Náttúran er stórslegin.

tvøstið verður eisini turkað eins og í Føroyum. Tað eru eisini ymiskir hættir at hagreiða spik, sum eisini kemur til sættis.

Mentan í samband við hval Fólkið í Tjukotka hefur eina ríka mentan, og ein partur av henni er í samband við hval. Ein partur av mentanini kemur til sjónar, tá hvalabátur verður flotaður, tá ein nýggj sesong skal byrja. Seremoniini fer fram tíðliga á morgni. Øll veiðiútgærdin verður ferd oman á strondina, har hon verður væl reinsað og síðan gníggjað við reinsdjórafætti. "Prestarnir" í teirra gudstrúgv eru eisini til staðar allan dagin og útinna teirra ritual. Síðan verður báturin drigin undan kavanum, har hann hefur staðið allan veturin. So gera kvinnurnar ein velling av reinsdjórafætti, sum er neyðugt fyri tað komandi ritualið. Meðan báturin enn liggur á strondini, verður ein eldur kyndur í honum, og mosi verður lagdur afturat eldinum fyri at fáa nógvan royk. Tá ritualið er liðugt og eldurin er sløktur, verður báturin koyrdur á sjógv, og veiðiútgærdin verður koyrd umborð, og er báturin tá mannaður við kátum dreingjum. Eigarnir av bátunum standa eftir á strondini og ofra og biðja

til andarnar í bøn um, at veiðan skal gerast væl-eydnað. Aftaná fara øll, sum hava luttikið, at fáa sær eina máltíð.

Hátíðarhald fyri hvalinum Teir hava eisini eitt serligt hátíðarhald fyri hvalinum sjálvum. Hetta kallast pol'ya, og fer tað fram í august/september. Hetta verður roknað fyri at vera tað mest litríka hátíðarhald av teimum, sum verða hildin.

Hetta hátíðarhald byrjar vanliga við, at ein bátur kemur aftur til heimbygðina við tíðindum um góða veiði av hvali, sum er við at verða togaður til lands. Boðberararnir verða bodnir beina leið í megin hátíðarhaldið, og verður tá boðið til borðs. Her greiða teir enn einaferð frá um veiðina, og bygdarfólkið fær at vita, hvør var fyrsti bátur at harpunera hvalin.

Bygdarfólkið fer síðan oman á strondina at bíða eftir hvalabátunum, sum koma togandi við tí harpuneraða hvalinum. Tá hvalamenninir nærkast strondini, reisa teir árarar upp í loft sum eina heilsan. Ein ung genta vil saman við eini kvinnu fara út í sjóvarmálan við einum seremoniellum borðiski, sum er gjørdur úr viði. Tá hvalurin er háladaður upp á strondina, vilja kvinnurnar føra eina

Hóast harðar liviumstøður, so verður hvørt høvi nýtt til hátíðarhald.

Her verður hvalabáturin drigin oman.

Hvalaveiða.

unga gentu til hvalin, har hon skal syngja sangir til heiðurs fyri sjóðjórið. Hvalamenninir fáa borið svørðlíknandi knívar, sum verða nýttir til at skera álar av hvøljuni, itgilgyn, á hvalinum. Hesar álarirnar verða lagdar á avlangar trætallerkar og bornar teimum ungu dreingjunum í bygdini, sum jú eru teir framtíðar hvalaveiðimenninir.

Næsta dag savnast manningin á rokshvalabátinum til eitt takkarritual. Økið er dekkjað við roysningsskinnum, og blokkar av ísi verða settir sum garður rundan um økið. Síðan verður sett upp hvalaharpunir saman við róðrinum á hvalabátinum, og stendur hetta í eini beinari røð. Hetta skal vera ímyndin av ein-

um "turrum" hvalabáti, sum er komin heim í øllum góðum.

Ritualið byrjar við rópnum "O-ock-ock". Síðan koma kvinnur inn á leikpallin, har tær framføra sitandi dans við mimikki ímyndandi hvalaveiði. Tær framføra hetta við leysum flættum, samtundis sum tær eru í lætnar klæði við tilfari frá ymsiskum djórum.

Aftaná er tað mannfólkið sum "dansar sitandi". Og hæddin á hátíðarhaldinum er ein sang- og dansikapping, har vinnarnir fáa heiðurslønir.

Tað verður eisini skipað fyri øðrum fagnaðardøgum, m.a. fyri fiskimenn og fyri fyrsta reinsdjórakálvin. Tað er ein serligur fiskimannadagur, sum er 2. sunnudag í juli.

Tað er sjálvsagt nógva annað, sum kann verða greitt frá úr Tjukotka. Vit halda tað vera sera spennandi, at vit hava kunnað fingið samband við fólk úr hesum ókenda øki, sum í hvussu er á einum øki hefur somu áhugamál, sum vit sjálvi.

Tann, sum hevur hug at vita meira, kann fara inn á heimasíðuna:

www.chukotka.org

Hendan heimasíðan er eisini á enskum, og her er nógva áhugavert tilfar.

Vit rokna við at hava meira tilfar úr Tjukotka í komandi blað.

Hetta kortið vísir Tjukotka hálvoynna, har okkara frásøgn er frá.

Manningin av "Tór 1" og "Norðbúgvannum"

Í seinasta blað høvdu vit 15 myndir av fiskimonnum, tiknar umborð á trolara. Vit mettu, at hesar myndir vóru av manningini á "Tór I" tann túrin, teir fóru til Ísland, og skipið fórst av minum. Myndirnar eru tiknar við kai í Havn. Vit vita nú, at 9 av myndunum eru tiknar umborð á "Tór I", meðan 6 eru tiknar umborð á trolaranum "Norðbúgvannum".

Tey nøvn, vit hava fingið, eru hesi:

Jógvan Elias Jacobsen, Kvívík, fór seinni við "Tór II" og bjargaðist.

Tórstein Grækarisson Madsen, Kvívík. Var við "Norðbúgvannum". Er í dag 84 ára gamal.

Rasmus Joensen, Eiði. Fórt við "Tór II" og sjólátst.

Mourits Olsen, Eiði. Við "Norðbúgvannum".

Poul á Skarpheyggi, Vestmanna. Var við "Norðbúgvannum".

x 3350F04923

Poul Vesturdal, Eiði. Var við "Norðbúgvannum"

Alfred Olsen, Söldafjørð. Var við "Tór I".

x 3350F04899

Karl Joensen, av Eiði, búði í Havn. Var við "Tór I".

Símun Justinussen, Glyvrar. Var við "Tór I".

Sofus Olsen, Rituvík. Var við "Tór I".

x 3350F06781

Pedro Olsen, Vestmanna. Var við "Norðbúgvannum"

x 3350F06390

Enn resta fyra nøvn í

Her resta fyra nøvn, sum tað kundi verið stuttligt at fingið. Fyri at lætta um kunnu vit úr "Stríðs-árini" hjá Niels Juel Arge endurgeva nøvnini á manningini á "Tór I" seinasta túrin. Teir vóru:

Hans Poulsen, Havn, Jón Jacobsen, Havn, Sofus Olsen, Rituvík, Jógvan E Jacobsen, Kvívík, Esmar Simonsen, Havn, Karl Lydersen, Havn, Eli Petersen, Argir, Kjell

Poulsen, Nólsoy, Símun Justinussen, Glyvrar, Karl Joensen, Eiði, Rasmus Joensen, Eiði, Esmar Hansen Kollafjørð, Mikkjal Hammer, Tvøroyri, Jóhs. Niclassen, Sør-

vágur, Meinhard Petersen, Funn-ingur, Petur Højgaard, Heiðarnar, Tummas Jacobsen, Fuglafjørð og Óli Petersen, Eiði.

Torleif Johannesen

Tann hjálparleysi – hjálpir

Hann spurdi teir tá aftur: "Hvørjum leita tit eftir? Men teir søgdu: "Eftir Jesusi úr Nasaret." Jesus svaraði: "Eg havi sagt tykkum, at tað eri eg; er tað tá mær, tit leita eftir, so latið hesar fara." Joh. 18.7-8

Judas kendi Getsemane urtagarð. Jesus hevði ofta verið har saman við lærusveinunum. Har høvdu teir mangan hvílt seg og notið friðin í Jesu nærveru.

Har hevði hann talað til teirra og undirvíst teimum, meðan teir sótu í grasinum og lenaðu seg ímóti trøunum. Tað hvíldi líkasam ein heilagur friður yvir staðnum.

Nú var støðan øðrvísi. So øðrvísi, at hon kendist løgin.

Við Judasi á odda komu vaktarmennirnir saman við nøkrum sveinum frá høvusprestunum og fari-searunum eftir Jesusi. Við kyndlum og lompum leitaðu myrkursins sendimenn eftir ljósi heimsins.

Teir høvdu brynjað seg við vápnum, um Jesus, "brotsmaðurin," gjørdi mótstøðu. Jesus kundi havt vápn – men hevði eingi. Jesus kundi biðið túsundvís av einglum hjálpt sær - men gjørdi tað ikki.

Stillisliga, sum eitt lamb, tóku teir Jesus, bundu hann og fóru avstað við honum. Tá Pætur við svørði vildi hjálpa honum, segði Jesus: "Stikk svørðið í slíðrarnar! Skal eg ikki drekka skálina, sum faðirin hevur givið mær? Hetta hendir, til tess at skriftirnar skulu ganga út."

Myrkursins tænarar leitaðu, funnu, fóru avstað við, spýttu á, háaðu, húðflettu... tornakrýndu og krossfestu Guds son. Løgið, men soleiðis vildi Gud tað.

Rámandi sigur Jesaja: "Okkum til friðar kom revsingin niður á hann."

Løgið, sjálvt myrkursins tænarar vóru liðir í Guds frelsuætlan, tá teir negldu Jesu favn víðopnan á krossinum – víðopnan fyri øllum, eisini teimum sjálvum.

Jesu visti hetta, og boðaði tí gleðiðskapin: "Er tað tá mær, tit leita eftir, so latið hesar fara."

Jesu favnur er víðopin enn – eisini fyri tær. Kom tí til hansara!

Blóð hansara hevur runnið – eisini fyri tínar syndir. Fyrigeving fær tú – við at játta tær.

"Tað er glatanin, Jesus vil skilja teg frá. Eydnast tað ikki, skilir glatanin Jesus frá tær" (G.Geil)

Her er hann, ið vil bera
um enni tornakrans,
her er hann, ið vil vera
um ævir kongur mans.

Ms.132

Skipsbygging Reparasjon

DOKKING

Kapasitet: Fartøylengde 140 m - Fartøybredde 26,5 m - Fartøydýbde 6,5 m.
Løftekapasitet: 7600 tonn - Brønn for Azimuth propeller: 7 x 4 x 2,7 m.

WESTCON's skips- og offshoreverft i Ølen

WESTCON i Ølen utfører:

- Nybygg - Ombygginger
- Dokking - Skipsreparasjoner
- Prosjektering - Konstruksjon
- Seksjonsbygging - Klassing

M/S KRÜNBORG -Bygg nr.16.

Din samarbeidspartner fra idé til levering

WESTCON

WEST CONTRACTORS AS

N-5582 Ølensvåg, Norway Tel: +47 53 77 50 00 - Fax: +47 53 77 50 01
E-mail: westcon@westcon.no - www.westcon.no

FF-blaðið

Vitja heimasíðuna
www.fiskimannafelag.fo

RUSKIÐ skal í land!

Mil-tek hevur ruskpressur í rustfríum stáli í nógvum ymiskum støddum.

Set teg í samband við okkum og fá eitt prát um, hvussu vit kunnu loysa rusktrupulleikan umborð hjá tykkum.

P/f. Esmar simonsen · 530 Fuglafjørður
Tlf. 44 44 05 - 21 88 21 · www.es.fo

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust
og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01
fartlf: 21 33 17
fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

P/f Jógvan Weihe

Heil- og smásøla

Vit hava m.a:

- Nylon
- Skeiðhúkar
- Píllar
- Snellustroppar
- Svøvlar
- Lodd
- Kryvjingarknívar
- Rognaknívar
- Rognaposar
- Beitur v/ rustfríum húki

...stórt úrval av
fiskireiðskapi til
norðhavsróðurin
...landsins lægstu prísir

Staravegur 15 · Tlf: 31 38 97 · Fartlf: 21 38 97 · Fax: 31 38 83
T-postur: jwimport@post.olivant.fo
Heimasíða: www.jogvan-weihe.fo

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:

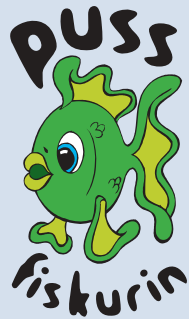
Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísir !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
Telefon 33 30 00 • Fax 33 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Sjalusi

Hann var sjalu og spurdi gentuna, um hon eisini fór út við øðrum monnum.

- Sjálvandi ikki, heldur tú, at eg hevði tímað at gingið saman við tær, um eg hevði aðrar møguleikar...?

Rabbinarin

Ein gamal rabbinari græt og gramdi seg, tá hann bráðliga hoyrði rødd, sum hann helt vera Várharna:

- Hví grætur tú? spurdi røddin.

- Eg skammist so, tí einasti sonur mín hevur vent jødadóminum bakið og er vorðin kristin.

- Ja, tað hendi eisini mær, segði røddin.

- Jamen, hvat gjørdi tú í eini sovorðnari stöðu?

- Nú skal eg ikki siga, hvat tú skalt gera, men eg gjørdi eitt nýtt testamenti...

- Tá eg havi verið ein túr í býnum, føli eg meg so avhølvadan dagin eftir. Hevur tú tað eisini so?

- Nei, eg eri gamal drongur...

Hin hugsunarsama - Hvat hugsar tú um, góða?

- Einkil!

- Man kann ikki hugsa um einki.

- Jú, eg hugsi um húsarhaldspengarnar...

Annað loyvisumfar:

Hvussu við fiskiskapinum

Næstseinasta fríggjadag hevði Vinnu-málaráðið innkallað ymisk vinnuáhugað til fundar at greiða frá øðrum loyvisumfari til boring eftir olju.

Á fundinum vóru fyrst og fremst umboð fyrri veiðiliðið, skip og manning. Eisini vóru umboð fyrri feløg sum Sílaveiðifelagið, Fuglafrøðifelagið og Føroya Náttúru- og Umhvørvisverndarfelag, sum hava serstakan áhuga fyrri tí umhvørvisliga partinum av málinum.

Fundurin byrjaði við, at Bjarni Djurholm, landsstýrismaður, sum nú umsitur oljumál, legði fyrri. Orsøkin til fundin var tann, at myndugleikarnir mettu tað at vera av avgerandi týðningi, at teir høvdu eitt so neyvt samband við vinnuna og áhugabólkar sum gjørligt. Allar royndir vísa nevnliga, at tað er nógv best at fyrirbyggja trupulleikum enn at skula loysa teir, tá teir eru uppkomnir.

Síðan greiddi Sigurð í Jákupsstovu, sum er nýggjur stjóri á oljufyrisitingini, frá ætlanum á økinum í næstu framtíð. Hann legði dent á, at hóast tær boringar, sum hava verið, so er framvegis bert ein lítil partur av føroyska økinum kannaður.

Tað verða ongar bor-

ingar á føroyskum øki í 2004. Men boringar verða tætt við føroyska markið bretsku megin miðlinjuna, og úrslitið av hesum kann saktans gerast áhugavert og kanska avgerandi fyrri okkum.

Men tað, sum nú hendir á okkara øki, er, at tað verður fyrireikað eitt nýtt loyvisumfar, har boðin verða út øki, sum oljufeløg kunnu bjóða uppá. Fyrireikingarnar til hetta taka alt árið 2004, og so er spurningurin, hvat ið hendir í 2005.

Meinhard Eliassen greiddi frá tí praktiska í sambandi við oljuboring. At ein slík skapar nógvan trafikk sæst best av, at flutt verða 2.000 t av tilfari til ein oljupall hvørja viku. Tí hevur tað sín týðning, at øll útgerð skal um føroyskan kaikant.

Anni á Hædd greiddi frá sjálvari lóggávuni. Sambært henni skal lóg um nýtt loyvisumfar leggjast fyrri tingið. Útskrivingin av valinum seinkaði hesum arbeiði nakað nógv, men helst kann tað náast kortini.

Hjalti í Jákupsstovu og

Bjarni Djurholm legði fyrri.

Sigurð í Jákupsstovu er nýggjur stjóri á oljufyrisitingini.

Fiskivinnan var væl umboðað.

Jens Helgi Toftum greiddi frá stöðuni hjá fiskastovnum og fiskiskapi í sambandi við eitt nýtt loyvisumfar, sum jú kemur at umfata onnur øki enn tað fyrra. Teirra met-

ing var, at hetta kom ikki at nerva stórvegis, men hetta skulu veiðifeløgini fáa møguleika at siga sína hugsan um. Tí prenta vit eisini tað kort, sum varð býtt út og sum vísir, hvar

trolararar og línuskip hava fiskað á tí øki, har tað skal bjóðast út. Vit vilja fegin frætta frá fiskimonnum, hvat teir halda.

Dentur varð tó lagdur á, at seismikkur má ikki sleppa at órógva fiskiskapin. Hetta er ikki minst galdandi fyrri svartkjaft í teirri tíðini, tá hann er á hesum leiðum. Hædd er eisini tikin fyrri hesum í teimum reglum, sum longu eru gjørdar.

Jákup Pauli Joensen frá Heilsufrøðiligu Starvstovuni greiddi frá dálkingarvandanum. Hann er sjálvsagt til staðar, og her eiga øll møgulig fyrirlit at verða tikin. Men royndirnar higartil hava í hvussu er víst, at dálking hevur verið lítil og eingin.

So er bert eftir at vóna, at alt hetta fyrireikingararbeiði ikki verður til ónyttu!

Hetta kortið vísir hvar lemmatrolarar, partrolarar og línuskip veiða í mun til bæði 1. loyvisumfar og ætlaða 2. loyvisumfar. Garnaskipini eru ikki skrásett á hesum korti.

